

RUDAR

ČASOPIS POSLOVNEGA SISTEMA PREMGOVNIK VELENJE
marec 2006, številka 3, leto XL

foto Hans

foto Hans

Sistemi ustrezajo zahtevam standarda
stran 4

Delavci lahko odkupijo del podjetja
stran 5

Največje prihranke da varno,
racionalno in pravilno delo
stran 6

Vizija znanja in učenja
stran 10

Vsebina

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje, marec 2006, številka 3

4 Sistemi ustrezajo zahtevam standarda

Vodja redne zunanje presoje je na zaključnem sestanku v poročilu o poteku presoje med pozitivnimi vtisi poudaril ugotovitve presojevalcev, da sistemi v podjetju živijo in se uporabljajo kot orodje vodenja.

5 Delavci lahko odkupijo del podjetja

6 Največje prihranke da varno, racionalno in pravilno delo

»Največ lahko vsak delavec privarčuje tako, da dela racionalno, pravilno, tako da ne prihaja do okvar, strojelomov, nenazadnje, da ni nezgod. Pomembno je motiviranje zaposlenih za zniževanje stroškov, kjer je to mogoče,« meni vodja Proizvodnje Vinko Kotnik.

8 Jamsko vrtanje – pomemben člen pri pripravi projektov

8 Vrtanje globoke prospekcijske vrtine J-1g

10 Vizija znanja in učenja

Ne gre več za dilemo, ali je vložek v izobraževanje investicija ali strošek. Na možnost izobraževanja je treba gledati kot na izkaz dodatnega zaupanja vodje sodelavcu, motivacijo za delo in kot na nagrado za že dosežene rezultate.

13 Pravi strojni mehanik postaneš po desetih letih

14 Energetika.NET

16 Svetla prihodnost s soncem

Sončna elektrarna, ki jo je postavil HTZ IP na Starem jašku, ima moč 5 KWp in je pilotna, prva na področju Elektro Celje. Podjetju je služila za preverjanje postopka projektiranja, izgradnje ter postopka za vključitev v omrežje, sedaj pa jo uporabljajo za osnovno referenco pri prodiranju na trg.

18 Zamenjali člane in predsednika

19 Varstvo voda v porečju Pake

20 Turizem ne pozna meja

22 Aktiv dejaven, zakonodaja vedno bolj neugodna

24 Nov gasilski dom imajo v Prelogah

24 140 let krvodajalstva v Sloveniji

26 Na obisku: Jože Jelen

28 Izgubljen je dan, ko se nismo smejali

30 Zdravje: Skupaj delajmo za zdravje!

32 Športno društvo

Časopis poslovnega sistema
Premogovnik Velenje,
marec 2006, številka 3

Izdajatelj

Premogovnik Velenje

Uredništvo

Glavna in odgovorna urednica:

Diana Janežič

Novinarka in lektorica:

Dragica Marinšek

Naslov: Uredništvo Rudarja,

Partizanska 78, 3320 Velenje,

tel. 03/899-63-96, fax. 03/5869-131

e-pošta: diana.janezic@rlv.si

Uredniški odbor

Božena Steiner, predsednica

Diana Janežič, glavna in odgovorna urednica

Dragica Marinšek, lektorica

Pavel Skornšek, Proizvodnja

Branko Mlinšek, predsednik

sveta delavcev

Tomo Lipnik, predsednik sindikata

Mag. Anita Bajuk, HTZ IP

Oblikovanje:

Ivo Hans Avberšek,

Prostudio, HTZ IP, d.o.o., Velenje

e-pošta: ivo.avbersek@rlv.si

Trženje oglasnega prostora:

Prostudio, HTZ IP, d.o.o., Velenje

kontakt: David Koren, tel. 03/5871-774,

GSM 051-301-634, e-pošta:

david.koren@rlv.si; prostudio@rlv.si

Grafična priprava

Eurograf, d.o.o.,

Velenje

Tisk

Eurograf, d.o.o., Velenje

Naklada

4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejemaajo zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5%. Poština plačana pri pošti 3320.

UVODNIK

VOŽNJA V SKLADU S PRAVILI

Za nami je že osma zunanja presoja sistemov vodenja. Leta 1998 smo pridobili certifikat kakovosti ISO 9001, leta 2000 certifikat ravnanja z okoljem 14001, lani certifikat varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001 in certifikat Učeče se podjetje USP S 10. Pripravljamo se na delovanje v skladu s standardi varovanja podatkov 17799.

Presojevalci so 23. marca, na zaključnem sestanku po redni zunanji presoji, pohvalili pogum Premogovnika Velenje, da se je odločil za uvajanje treh standardov vodenja sistemov in se pripravlja na četrtega.

»V Sloveniji ni veliko podjetij, ki bi imela certificirane tri sisteme, kaj šele štiri, kar kaže na eni strani na zavest vodstva, na drugi strani pa poudarja koristnost sistemov in njihovo uporabo v praksi,« je Premogovnik Velenje pohvalil vodja presoje Dušan Zorc.

Še bolj nam je na dušo popihal član ekipe presojevalcev dr. Uroš Bajželj, ki je povedal, da je na lanskem svetovnem rudarskem kongresu v Teheranu predstavnik Združenih narodov v svojem referatu posebej poudaril, da sta samo dva premogovnika na svetu, ki imata okoljski certifikat 14001. To sta Premogovnik Velenje in eden od še delujočih premogovnikov v Veliki Britaniji, je dejal.

»To pomeni, da okoljski certifikat nekaj pomeni tudi v mednarodnem smislu in da si premogovnik, ki prejme tak certifikat in ga vzdržuje, zasluži vse čestitke. Takšno podjetje prispeva k odpravi miselnosti, da je rudarstvo vedno le uničevalec okolja,« je poudaril dr. Bajželj.

Na drugi strani je dr. Bajželj pohvalil usmeritev Premogovnika Velenje za tako imenovano čiščenje podjetja dejavnosti, ki niso neposredno povezane s pridobivanjem premoga. To zagotavlja večjo ekonomsko uspešnost in zniževanje cene premoga.

Ko smo pred osmimi leti zagrizli v »kakovost«, je ta naloga marsikomu težko padla - kot dodatna obveznost, kup dokumentov, izpolnjevanja obrazcev... Danes je na mnogih področjih kakovostno delovanje vsakodnevna rutina, varnosti in skrbi za okolje pa smo v Premogovniku posvečali veliko skrb že leta pred pridobitvijo certifikatov. Z visoko oceno pomembnosti področje OVQ (okolje, varnost, kakovost) ocenjujejo tudi sodelavci v vsakoletni raziskavi organizacijske klime.

Poslušanje letošnjega poročila presojevalcev mi je vzbudilo miselno povezavo s cestno-prometnimi predpisi in odnosom voznikov do njih. Vsi ti predpisi, znaki, omejitve nam, voznikom omejujejo svobodo, nas usmerjajo, upočasnjujejo. Premalokrat pomislimo in se zavedamo, da nam omogočajo nenevarno »komuniciranje« z drugimi udeleženci v prometu, nas delajo dobre voznike, nas varno pripeljejo na cilj in nam vožnjo spremenijo v užitek.

Skratka, pravila, takšna ali drugačna, je dobro spoštovati. Varna vožnja je danes že pravi dosežek in umetnost, upravljanje tako velikega, kompleksnega in glede na osnovno dejavnost zahtevnega podjetja, kot je Premogovnik Velenje, pa tudi.

Diana Janežič

SISTEMI USTREZAJO ZAHTEVAM STANDARDA

Premogovnik Velenje ima štiri certifikate, od tega tri za področje pridobivanja premoga, vendar je v osmih letih, ki so pretekla od prvega certifikata, za kakovost, delovanje v skladu s standardi razširil na vsa področja svojega delovanja.

Ker je sistem vodenja po treh standardih v Premogovniku Velenje že zelo razvejan in kompleksen, je bila letos okrepjena tudi ekipa Slovenskega inštituta za kakovost in meroslovje (desno).

To je na uvodnem sestanku s presojevalci poudaril tehnični direktor **mag. Marjan Kolenc**, omenil pa tudi, da smo konec leta 2005 v Premogovniku Velenje izvedli večji organizacijski poseg, namreč ukinili smo drugi nivo vodenja, poleg tega je nov informacijski sistem še vedno v fazi uvajanja. Vse to je prineslo zelo pestro leto med lansko in letošnjo redno zunanjo presojo.

Ta je 22. in 23. marca potekala za sistem vodenja kakovosti in sistem ravnanja z okoljem, hkrati pa je bila opravljena tudi prva redna presoja sistema varnosti in zdravja pri delu, saj smo certifikat po standardu OHSAS 18001 prejeli šele lani.

Vodja presoje je bil Dušan Zorc, njegovi sodelavci pa Zoran Svetec, Jurij Kus, Zoran A. Seyfert, dr. Uroš Bajželj in Alenka Pavlin Šešek. Spremljevalci iz Premogovnika Velenje so bili Damijan Kanduti, Simon Klinc, Irena Podgoršek, Bojan Stropnik in Miran Selan.

Presoja je po metodi vzorčenja dva dni potekala na več področjih v podjetju,

presojevalci so pregledali tudi jamska delovišča. Prvič je bilo presojano gospodarsko področje.

Dušan Zorc je na zaključnem sestanku v poročilu o poteku presoje med pozitivnimi vtisi poudaril ugotovitev presojevalcev, da sistemi v podjetju živijo in se uporabljajo kot orodje vodenja, ter urejenost jame, ki vedno znova pozitivno preseneča. Glede na napovedane organizacijske in kadrovske spremembe v podjetju v skladu s projektom prenove procesov in pregleda delovnih mest je vodja presoje priporočil, naj te spremembe spremlja tudi aktivno prilagajanje sistemov vodenja.

Presojevalci so po dveh dneh ugotovili tri neskladnosti s sistemi, in sicer dve s standardom kakovosti 9001 in eno s standardom ravnanja z okoljem 14001. Slednja je bila že v času presoje odpravljena, drugi dve pa mora Premogovnik Velenje odpraviti v treh mesecih. Na podlagi poročila in dokazil bo nato SIQ izdal poročilo o uspešno opravljeni dodatni presoji.

Kot je poudaril Dušan Zorc, vsi trije sistemi ustrezajo zahtevam standarda in tudi ugotovljene neskladnosti niso systemske, zato ne vplivajo na veljavnost certifikata 9001.

V odgovoru na ugotovitve presojevalcev je tehnični direktor **mag. Marjan Kolenc** najprej zagotovil odpravo neskladnosti v predpisanem roku, poudaril pa, da je ena zagotovo posledica predvsem uvajanja novega informacijskega sistema, ki bo z rednim delovanjem uredil še marsikatero področje.

»Prepričan sem tudi, da bomo v metodologijo prenove procesov znali vključiti tudi zahteve standardov in jih uporabiti kot kvalitetno orodje, ki nam bo pri tej nalogi pomagalo. Upoštevati pa je treba, da smo velika, kompleksna organizacija, v nekaterih pogledih tudi specifična, vendar se trudimo biti v dinamičnem ravnotežju,« je ob koncu letošnje presoje dejal mag. Kolenc ter se za korektno delo zahvalil presojevalcem in sodelavcem.

Diana Janežič

DELAVCI LAHKO ODKUPIJO DEL PODJETJA

Privatizacija povezanih družb Premogovnika Velenje in treh profitnih centrov v HTZ IP je v polnem teku. Vsi direktorji podjetij in vodje profitnih centrov so morali do 30. marca pripraviti načrte privatizacije, sredi marca pa so vodstva vseh družb izvedla tudi zборе zaposlenih.

Z zbora delavcev podjetja HTZ IP

Na zborih zaposlenih so sodelovali uprava Premogovnika Velenje in predstavniki svetov delavcev in sindikata. Zbori so bili namenjeni pojasnjevanju poteka in načrtov privatizacije. Zaposlenim je bilo predstavljeno stanje v vsakem posameznem podjetju in njegova ocenjena vrednost. Vsem zaposlenim v družbah in profitnih centrih, ki se privatizirajo, je bil ponujen odkup lastninskih deležev podjetja oziroma profitnega centra po tržni ceni podjetja. Delavci se morajo do tega opredeliti do 15. aprila letos.

Udeleženci zborov zaposlenih so imeli tudi možnosti postavljati vprašanja. Najbolj jih je zanimal njihov status in varovanje pravic iz zaposlitve.

Kot je poudaril direktor Premogovnika Velenje **dr. Evgen Dervarič**, so zaposlene seznanili s strategijo Premogovnika Velenje, po kateri pravice delavcev ne smejo biti okrnjene. Z vključitvijo strateških partnerjev v podjetje se pravice delavcev ne bodo spremenile, vsakdo bo imel podpisano individualno pogodbo o zaposlitvi.

V profitnih centrih HTZ IP Prostudio, Robinox in SIPO je privatizacija nekoliko drugačna, ker to še niso podjetja, in bodo procesi natančneje opredeljeni. Poleg tega bo večinski delež zaposlenih še vedno deloval v HTZ IP, del zaposlenih, ki se bo tako odločil, pa bo participiral pri nakupu deleža v novem podjetju.

Privatizacijska komisija bo glede na elaborate in na interes zaposlenih pripravila za vsako posamezno podjetje eno ali več rešitev, pregledala jih bo uprava Premogovnika Velenje in jih posredovala nadzornemu svetu Premogovnika Velenje. Deleži podjetij bodo strateškim partnerjem prodani na osnovi javnega razpisa, objavljenega v Delu. Najpomembnejši pri vsakem programu privatizacije bosta strategija dolgoročnega razvoja družbe ali profitnega centra in kupnina. Načrt privatizacije je pripravil inštitut za gospodarsko pravo pri mariborski Pravni fakulteti z vodjo dr. Kocbekom kot enim najbolj priznanih strokovnjakov s področja gospodarskega prava.

Diana Janežič

NAJVEČJE PRIHRANKE DA VARNO, RACIONALNO IN PRAVILNO DELO

V obratu Proizvodnja je bilo v marcu zaposlenih 344 delavcev, konec leta pa naj bi jih bilo 20 manj kot v začetku leta. S tem bodo za okoli 5 odstotkov zmanjšali strošek dela.

Zmanjševanje števila zaposlenih je le eden od načinov za manjšanje stroškov, a hkrati z največjim učinkom, ker so stroški dela največja postavka tako v podjetju v celoti kot v posameznih obratih. Kako se s tem stroškom in z drugimi v letu varčevanja in nasploh spopadajo v obratu Proizvodnja, je povedal njegov vodja **Vinko Kotnik**, univ. dipl. inž. rudarstva.

Rudar: »Kateri stroški nastajajo v vaši enoti in kateri so največji?«

Vinko Kotnik: »V obratu Proizvodnja nastaja več vrst stroškov, mi pa jih v glavnem delimo v tri skupine: stroške materiala, dela in storitev.

Največji vpliv imamo na stroške materiala, mnogo manj pa na drugi dve skupini. Stroške dela posredno lahko brzdamo s tem, da z naravnim odlivom sodelavcev, ki se upokojujejo in jih ne nadomeščamo, zmanjšujemo število zaposlenih. To počnemo zadnja leta precej intenzivno.

Med stroški materiala so v našem obratu največje postavke stroški materiala za zapolnjevanje v G področju, nadalje lesa in zaščitnih sredstev. Zajemajo 90 odstotkov vseh stroškov materiala in v letnem merilu predstavljajo okoli 220 milijonov SIT.

Pri stroških lesa se glede na tehnologijo, ki jo sedaj uporabljamo, veliko ne da privarčevati, saj so povezani s količino dela, ki ga je treba opraviti. Razmišljamo pa o posodobitvi tehnološkega procesa likvidacije jamskih objektov, pri čemer porabimo veliko lesa. Moramo pa pri tem

Vinko Kotnik: »Na naših sestankih so moji sodelavci podprli prizadevanje vodstva za zmanjševanje stroškov.«

predvsem upoštevati vidik varnosti, na račun katere ne bomo varčevali.

V zvezi s stroški za material za zapolnjevanje smo že preučevali potrebno količino zapolnjevanja. V G področju imamo že tretji odkop in v tem času smo pridobili nekatere izkušnje in rezultate, na podlagi katerih ugotavljamo, da je zapolnjevanje v tem območju nepotrebno. Sprejeta je bila strokovna odločitev, da bomo letos oziroma z odkopom G1/C zapolnjevanje zaključili. Tako bo odpadel ta strošek, ki ga je na leto za okoli 40 milijonov SIT.

Pri stroških za zaščitna sredstva bomo vsekakor skrbeli za to, da bodo delavci primerno opremljeni, zavarovani, bomo pa pozorni na zlorabe.

Večina naših stroškov je fiksna, vezana na količino opravljenega dela in tudi na varnost pri delu, zato jih bistveno ne moremo zmanjševati oziroma pri tem varčevati. Tudi če kupimo novo opremo za odkop, to ne prinese nižanja stroškov, ampak lažje, bolj humanizirano delo in večje delovne učinke. Z uvajanjem novih tehnologij lahko prihranimo pri stroških

dela, ker je za isto delo ali boljši učinek potrebnih manj delavcev.

Prihranke bomo morali iskati v tem, da bomo znali z manj delavci delati enako ali več, delati, kar je potrebno, na drugačen način kot do sedaj, predvsem z mehaniziranjem del, ki jih še vedno delamo ročno.«

Rudar: »Kako spremljate stroške in ali sproti ukrepite, če kateri zelo presežejo načrtovane količine?«

Vinko Kotnik: »Na nastajanje stroškov materiala lahko vplivamo, moramo pa vedeti, da so tesno povezani s proizvodnim procesom. Če pa jih želimo obvladovati, jih moramo dobro poznati. Stroške spremljamo vsakodnevno prek materialnih nalogov in informacijskega sistema, enkrat na mesec pa jih analiziramo in izdelamo poročilo.

Stroške planiramo vsako leto na osnovi poslovnega načrta in načrtovanih aktivnosti za prihodnje leto. Poslovni načrti vseh obratov gredo v verifikacijo, kjer jih v skladu s tem, da so vedno želje večje kot možnosti, nekoliko oklestijo. Če so stroški in aktivnosti dobro načrtovane, velikega odstopanja ni.«

Rudar: »Kateri so tisti stroški v vaši enoti, na katere lahko pomembno vpliva vsak zaposlen s svojim bolj racionalnim, boljšim delom?«

Vinko Kotnik: »Pri vsakem delu lahko delavec pripomore k nižanju stroškov. Največ pa lahko vsak delavec privarčuje tako, da dela racionalno, pravilno, tako da ne prihaja do okvar, strojelomov, nenazadnje, da ni nezgod.

Pomembno je motiviranje zaposlenih za zniževanje stroškov, kjer je to mogoče. Menim, da se da precej privarčevati pri porabi delovnih sredstev, orodij. Delavci danes upravljajo s stroji, ki so vredni nekaj milijonov €, in zato je pomembna ozaveščenost zaposlenih, s kako drago in pomembno opremo delajo.

Več proizvoda v krajši časovni enoti v našem obratu ne prinese pozitivnega rezultata. Imamo en proizvod, njegova količina je natančno določena in od tega ne moremo bistveno odstopati. Zaradi dobre kvalitete izdelka, premoga, se potrebna količina celo zmanjšuje. Boljše rezultate poslovanja dosežemo z večjo količino prodanega premoga, kar je naša tiha želja.«

Rudar: »Ali sodelavcem na rednih sestankih predstavljate stroške in njihovo gibanje?«

Vinko Kotnik: »Seveda, in menim, da se zaposleni že zavedajo, da je treba varčevati in zakaj. Na vsakodnevni neformalni sestanki, rednih mesečnih sestankih svetov obratov in raportih se pogovarjamo tudi o stroških, razlagamo politiko vodstva podjetja glede stroškov in tudi načine za njihovo zmanjševanje. Govorimo o tem, kje smo šibki, kje se da varčevati in kje ne. Slednje je zagotovo področje varnosti in na to jih tudi opozarjamo.«

Rudar: »Ali sodelavce, delovne skupine na kakšen način spodbujate k varčevanju in jih nagradite za zmanjševanje stroškov oziroma jih boste letos začeli?«

Vinko Kotnik: »Predlogi za to so že bili predstavljeni, namreč da bi bili delavci udeleženi v prihranku v letošnjem letu varčevanja. To je lahko motivacija za zaposlene. Moja ideja je, da bi za varčevanje pri porabi delovnih sredstev zaposleni morali biti udeleženi v pozitivnem kot negativnem smislu.

Včasih so bili delavci osebno zadolženi za orodja in druga delovna sredstva in so čutili do njih večjo odgovornost in drugačen odnos. Beležimo precej odtujenja sredstev in odnos v smislu: »Če zmanjka, se zlomi, pokvari, naročim novo.«. Vsakega delavca je treba ozavešiti, da so orodja, s katerimi dela, nje-

gova in da je stanje, v katerem so, njegova skrb. Žal pa je tako, da nas, dokler nas ne udari po žepu oziroma nam v žep kaj ne kane, varčevalni ukrepi ne ganejo.«

Rudar: »Ali ste v letu varčevanja sprejeli kakšne posebne ukrepe oziroma ali se bolj posvečate obvladovanju stroškov kot običajno?«

Vinko Kotnik: »Prepričan sem, da bo projekt, ki smo si ga zastavili za letos, zaživel. Najprej moramo pregledati, kje stroški nastajajo, nato pa ovrednotiti, koliko nas kakšna opravila stanejo, katera so potrebna in katera ne, kje se dela podvajajo, kje so primanjkljaji. Vse te kazalce pa bo treba dati na skupni imenovalac in rezultat bi moral biti pozitiven.

Če ljudi usmeriš, jim razložiš, za kaj gre pri zadevi, jo razumejo in sodelujejo. Na naših sestankih so moji sodelavci podprli prizadevanje vodstva za zmanjševanje stroškov.

Najhitreje se prihranek pozna z zmanjševanjem števila zaposlenih, kar pri nas delamo samo z naravnim odlivom, upokojitvami, in delno tudi premestitvami. Pomembno je, da z manj zaposlenimi opravimo vsaj isto, če ne večjo količino dela. Včasih je najtežje prepričati zaposlene, da mora neko delo odslej opraviti manjša ekipa ljudi in da ni več avtomatizma nadomeščanja upokojenih sodelavcev. Res pa je, da nam bo počasi rezerv zmanjkalo in da si bomo morali znati delo pametno razdeliti. V obratu Proizvodnja imamo za naš obseg dela že precej optimizirano število zaposlenih.

Pri vseh teh postopkih pa računam na poštenje v vseh enotah podjetja, da ne bo kdo držal fige v žepu in zahteval povečanja števila zaposlenih, drugje pa bodo imeli zaradi zmanjševanja števila zaposlenih težave.«

Diana Janežič

PROIZVODNJA FEBRUAR 2006

ODKOP/OBRAT	načrt	doseženo	+/-	%	ton na dan
-100/C	148.200	146.047	-2.153	98,55	7.687
STEBER K. - 25	104.500	111.894	7.394	107,08	5.889
G1/C	76.000	75.135	-865	98,86	3.954
PROIZVODNJA	328.700	333.076	4.376	101,33	17.530
PRIPRAVE	13.300	14.814	1.514	111,38	780
PREMOGOVNIK	342.000	347.890	5.890	107,72	18.310

JAMSKO VRTANJE – POMEMBEN ČLEN PRI PRIPRAVI PROJEKTOV

Tretje leto zapored je bil v organizaciji službe Razvoj kadrov organiziran enodnevni seminar s področja vrtanja. Vsako leto je predavanja poslušala po ena skupina vrtalcev, ki so se jim pridružili tudi sodelavci iz Jamske strojne službe.

V treh letih so vsi vrtalci in nekaj sodelavcev iz Jamske strojne službe spoznali pomen in problematiko vrtanja v Premogovniku Velenje.

Predavatelji so bili iz Premogovnika Velenje in ERICa. Samo Žolger, tehnični vodja jamskega vrtanja, je predstavil organizacijo in logistiko vrtanja, Igor Veber pomen vrtanja v Premogovniku Velenje, dr. Simon Zavšek raziskovalno-varnostno vrtanje, mag. Bojan Lajlar razvoj vrtanja v Premogovniku Velenje, mag. Matjaž Kamenik spremljanje stroškov jamskega vrtanja, Anton Firer vzdrževanje opreme, Alojz Vrenčur uporabo izplak pri vrtanju ter Boštjan Mikuž iz ERICa varno ravnanje z izplakami in olji. Ob koncu predavanj so vrtalci opravljali pisni preizkus znanja.

V zvezi z omenjenim izobraževanjem je **Samo Žolger** poudaril, da je za uspešno izvajanje jamskega vrtanja in kar naj-

boljše rezultate na eni strani potrebna dobra vrtalna oprema, na drugi strani pa znanje in usposobljenost jamskih vrtalcev.

»Vrtanje je sestavni del raziskovalnih aktivnosti in projektiranja in od kvalitete opravljenega vrtanja je odvisna kvaliteta rezultatov raziskav in projektov. Vrtina je začetek dolge poti do končnega izdelka – projekta, izdelane proge ali opravljenega odkopavanja.«

Samo Žolger je v svoji predstavitvi o organizaciji jamskega vrtanja, ki spada v obrat Priprave, med drugim povedal, da je na tem področju zaposlenih 63 delavcev, med katerimi jih ima več kot polovica 4. stopnjo izobrazbe. Lani so vrtalci izdelali 4.393 metrov varnostno razis-

kovalnih, prospekcijskih, strukturnih in odvodnjevalnih vrtin. Poleg tega so izvršili tudi 73 m tehničnih vrtin in 26.445 m vrtin varnostnega predvrtavanja. Skupno so lani izvršili 30.838 metrov vrtin, letos pa naj bi jih 30.435 m. Največji naročnik njihovega dela je hidrogeološka služba.

Igor Veber je predstavil pomen vrtanja in pri tem predvsem izpostavil kvalitetno opravljeno delo, kajti osnovni namen vrtanja je pridobitev kakovostnih podatkov za projektiranje in raziskave. Predstavil je vrste vrtin in materialov, skozi katere vrtamo, ter težave, ki se lahko pojavijo pri vrtanju.

O raziskovalno-varnostnem vrtanju je govoril **dr. Simon Zavšek** in pri tem posebej poudaril pomen upoštevanja varnosti, kajti vrtanje pomeni podajanje v neznano. Predstavil je različne nevarnosti vrtanja in postopke, kako se jim izogniti.

Mag. Bojan Lajlar je kot vodja skupine za razvoj jamskega vrtanja predstavil njeno delo v letu 2005 in načrte za letošnje. Pripravljenih je bilo več praktičnih poizkusov sprotne cevne vrtin za potrebe izdelave seizmičnih vrtin, izvajali so aktivnosti za reševanje problematike vrtanja skozi stara dela in v SZ delu jame Preloge testirali novo vrtalno garnituro TURMAG EH 50/22. Lani je bila kupljena merilna oprema za merjenje odklona vrtin in ustrezno drogove, člani razvojne skupine so spremljali preizkus opreme FlexIT SmartTool, ki je namenjena merjenju odklona vrtin, v remontni delavnici HTZ pa so organizirali in izpeljali poizkusni zagon in testiranje vrtalne garniture Diamec U6 PHC.

Razvili so tehnologijo izdelave vtisnega filtra v dva paketa vodonosnikov, pri čemer so sodelovali zunanji sodelavci dr. Željko Vukelič (NTF), predstavnik podjetja ROVS, d.o.o. in predstavnik podjetja IRGO. V odvozni progi odkopne plošče G1/B je bil izdelan vtisni filter z oznako JV 3175-K/03, ki bo odvodnjaval dva paketa vodonosnikov.

Letos bodo poleg stalnih nalog skupine njeni člani modificirali razvito tehnologijo izdelave vtisnih filtrov v dva paketa vodonosnikov, da bi izboljšali konstrukcijo vrtalne krone in s tem skrajšali potrebni čas za izdelavo posameznega objekta. Razvijali bodo osnove za izdelavo dolgih horizontalnih vrtin in ustreznih meritev, ki bodo omogočile raziskavo geotehničnih razmer, verifikacijo podgraževanja prog in dopolni-

tev varnostnih ukrepov. Poleg tega bodo določili kazalnike uspešnosti in optimalnega sistema obvladovanja stroškov jamskega vrtanja.

Zadnja skupina vrtalcev v sklopu omejenega triletnega seminarja je bila hkrati prva, ki je poslušala **mag. Matjaža Kamenika**, ki je predstavil spremljanje stroškov jamskega vrtanja. Poleg splošnih podatkov o stroških, njihovem nastajanju, spremljanju in obvladovanju, je posebej predstavil stroške, ki v našem podjetju nastajajo v zvezi z jamskim vrtanjem. Pri tem je poudaril pomen načrtovanja dela, kakovostne izdelave, optimizacije delovnih procesov in upoštevanja varnosti pri delu ter merjenje uspešnosti, učinkovitosti in fleksibilnosti dela.

Anton Firer je z natančnimi tehničnimi podatki in fotografijami predstavil vrtalno

opremo, ki jo uporabljamo v Premogovniku Velenje, primerjal značilnosti posameznih naprav ter predstavil stroške njihovega vzdrževanja in investicije v novo vrtalno opremo v letu 2006, za katero naj bi namenili 95 milijonov SIT.

Alojz Vrenčur je predstavil pomen, vrste, uporabo izplak pri vrtanju in najpogostejše napake pri uporabi izplak. Poudaril je, da samo ustrezna in kvalitetno pripravljena izplaka omogoča optimalno izvedbo vrtin.

Z vrstami izplak in olji ter s pravilnim ravnanjem z njimi je udeležence seminarja seznanil **Boštjan Mikuž** iz ERICA. Pri tem je posebej opozoril na ogrožanje varnosti oseb, ki ravnaajo z nevarnimi snovmi, s preventivnimi in korektivnimi ukrepi ter ukrepi za prvo pomoč.

Diana Janežič

Vrtanje globoke prospekcijske vrtine J-1g

Od sredine decembra lani do marca smo lahko v neposredni bližini restavracije Jezero opazovali prek 35 m visoko vrtalno garnituro. Na tej lokaciji je Nafta-Geoterm vrtala globoko prospekcijsko vrtino v triadno podlago na južnem obrobju jame Škale.

Namen vrtine J-1g je bila prospekcijska triadne podlage, predvsem lege triadne podlage in hidrogeoloških parametrov. To so pomembni podatki za dolgoročne napovedi dogajanj v triadni podlagi po pričetku zapiranja jame Škale in opuščanju nekaterih odvodnjevalnih aktivnosti v jami Škale.

Na osnovi opravljenih seizmičnih preiskav v devetdesetih letih prejšnjega stoletja je bila pričakovana triadna podlaga na globini med 1.200 m in 2.200 m.

Seveda je bila tiha želja, da bi v triadnem vodonosniku našli tudi termalno vodo, ki bi v prihodnosti predstavljala »idealno« osnovo za izgradnjo bazenskega kompleksa. S tem namenom je bila vrtina projektno zastavljena tako, da bi bilo na njej možno črpanje vode v količinah do nekaj deset litrov na sekundo.

Glede na to, da do globine 2.146 m ni bila potrjena triadna podlaga, je bilo vrtanje ustavljeno ter izvedene vse planirane preiskave plasti v vrtini. Program

raziskav je bil razširjen tudi v raziskave plasti za namen trajnega skladiščenja CO₂.

Vrtalna dela so potekala skladno z rudarskim projektom. Del vrtanja je potekal s klasično tehnologijo – to je vrtanje s kotalnim dletom, v najbolj trdih materia-

lih pa je potekalo vrtanje z motorjem. Ta način vrtanja omogoča nekajkrat večje napredke kot vrtanje s kotalnim dletom (doseženi napredek vrtanja tudi prek 100 m na dan), prav tako pa usmerjanje vrtine v želeno smer.

Po ustavitvi vrtanja je bila vrtina zacevljena s cevmi 244,5 mm do globine 500 m. Od 500 m pa do končne globine je bila vrtana s premerom 215,9 mm. Ta odsek vrtine ostaja nezacevljen, kar dopušča morebitno poglobljanje vrtine v prihodnosti.

V drugi polovici marca je izvajalec, ki je strokovno in korektno izvajal vrtanje, pospravil vrtalno opremo, ki je je bilo za okoli 50 tovrnjakov.

Čaka nas še sanacija platoja ter obdelave vseh pridobljenih podatkov na vrtini. Pridobljeni podatki bodo vsekakor spremenili splošno geološko in hidrološko sliko Šaleške doline.

Določena pričakovanja in s tem povezane ideje so postale (vsaj v tem trenutku) nerealne.

Prepričani pa smo, da bodo vsa spoznanja, pridobljena na osnovi podatkov prospekcijskega vrtanja, porodila nove ideje, kako izkoristiti geološko pestrost Šaleške doline v prihodnosti.

**Marijan Lenart, univ. dipl. inž. rud.,
vodja Hidrogeološke službe**

VIZIJA ZNANJA IN UČENJA

Konkurenčnost podjetja je danes največ odvisna od neprestanega vzdrževanja obstoječega znanja in njegovega povečevanja skozi procese usposabljanja in izobraževanja. Strokovno izobraženi in usposobljeni kadri so temeljni dejavnik razvoja, kakovosti in uspešnosti organizacije.

Izobraževanje je povezano z razvojem in spremembami. Kontinuirano in sistematično organiziranje izobraževanja in usposabljanja prispeva k trajnim spremembam vedenja posameznikov. Znanje so tiste posameznikove zmožnosti, ki mu omogočajo uspešno opravljanje dela, reševanje problemov in razvijanje potencialnih sposobnosti.

Ustrezno znanje je zaradi zahtevnosti in narave našega dela preventiva in hkrati pogoj varnega dela. Napake pri delu zaradi nepoučenosti, nestrokovnosti, torej neznanja, so lahko tudi usodne.

V našem podjetju je znanje od vsega začetka prepoznano kot ena temeljnih vrednot. Za doseganje strateških ciljev sta snovanje in uporaba novega znanja ključnega pomena. Učinkovito upravljanje znanja pomeni zmožnost smotrnega delovanja tudi v prihodnosti.

Potrebe po usposabljanju in izobraževanju se ugotavljajo na osnovi razvojnega načrta družbe, poslovnega načrta družbe, dolgoročnega in letnega plana kadrov, določil rudarske in ostale zakonodaje ter zahtev pridobljenih standardov.

Potrebe ugotavljamo tudi na osnovi razgovorov z vodilnimi delavci, letnimi pogovori, anketiranjem udeležencev izobraževanja ter analizami preteklih izobraževanj.

Pri pripravi vsebine programov usposabljanja in izobraževanja sodelujemo z vodstvom in vodji na nižjih nivojih. Izobraževanje je usmerjeno in osredotočeno na reševanje problemov v organizaciji.

Veliko izobraževalnih aktivnosti organiziramo na osnovi zbranih podatkov merjenja organizacijske klime. Raziskovanje organizacijske klime omogoča vodstvu vpogled v mnenje oz. prepričanje različnih skupin zaposlenih o njihovem delu,

Lani smo v izobraževalni program za nadzornike vključili »mehko« vsebino Obvladovanje konfliktov, letos so se poučili o motivaciji. Lansko delavnico je vodila Katja Rak, vodja projektov izobraževanja.

delovnem okolju in delovnih razmerah ter o organizaciji. Rezultati nam omogočajo učinkovito ciljno izobraževanje in usposabljanje ter komuniciranje.

Redne aktivnosti na področju izobraževanja in usposabljanja

Tudi v letu 2005 smo bili aktivni pri postopkih kadrovanja in promocije poklicev in poklicne vzgoje v osnovni šoli. Sodelovali smo na srečanjih s šolskimi svetovalnimi delavci, starši osmošolcev občin Velenje in Šoštanj, pri pripravi obiska in ogleda podjetja za osmošolce občin Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki ter na informativnih dnevih Šolskega centra Velenje.

V šolskem letu 2005/2006 smo razpisali 64 kadrovskih **štipendij**. Podeljenih je bilo 61 štipendij. Z razpisi **študija ob delu** zagotavljamo skladnost kadrov-

sko izobraževalne politike in tehnoloških potreb podjetja. Podjetje krije stroške šolnine študija ob delu tistim sodelavcem, ki se izobražujejo v skladu s kadrovskimi potrebami podjetja. Ob delu se je lani izobraževalo 60 sodelavcev.

Organizirali smo **obvezne prakse** za študente in dijake ter **pripravnništvo** za 67 pripravnikov poklicne in tehnične stopnje.

Interno izobraževanje v letu 2005

V letu 2005 smo za različne ciljne skupine organizirali tečaje, delavnice, seminarje in preverjanje znanja na teh področjih:

- izobraževanje za proizvodni proces in varnost,
- okoljsko izobraževanje,
- obvladovanje sistema vodenja procesov,
- izobraževanje za komuniciranje in vodenje,

- ekonomsko-poslovna znanja,
- tuji jeziki,
- računalništvo in
- ostale aktualne vsebine.

Veliko izobraževalnih oblik za proizvodni proces in varnost ter preverjanje znanja je v skladu z rudarsko in ostalo zakonodajo obveznih. V skladu s standardom ISO 14001 smo realizirali zastavljen okoljski cilj in ohranili delež izobraževanja sodelavcev s področja ekologije na 33 odstotkih vseh zaposlenih.

Za ciljno skupino notranjih presojevalcev smo pripravili izpopolnjevalno izobraževanje za izvajanje notranjih presoj po pridobljenih standardih in nadgradili njihovo znanje na tečaju za notranje presojevalce kombiniranih presoj sistemov. V sklopu izobraževanja za komuniciranje in vodenje smo organizirali trening Dale Carnegie, delavnici čustvena inteligenca v poslovnem svetu in odnos do sodelavcev, izvedli smo več izobraževalnih delavnic identifikacija stresnih situacij v podjetju in avtogeni trening. Program usposabljanja strokovnih sodelavcev na področju zaposlitvene rehabilitacije je bil namenjen sodelavcem, ki delajo na področju invalidske problematike.

Med ostalimi aktualnimi izobraževalnimi vsebinami je bil organiziran seminar o varstvu osebnih podatkov in usposabljanje pripadnikov enot Civilne zaštite za prvo medicinsko pomoč. Služba informatike je pripravila izobraževanje o varnosti in zaščiti podatkov ter računalnikov.

Statistika izobraževanja za leto 2005

Izvedenih internih izobraževalnih oblik se je udeležilo skupaj **4.110** zaposlenih, od tega največ na področju usposabljanja in izobraževanja za proizvodni proces in varnost (1.968) in okoljskega izobraževanja (848).

Zaposleni imajo možnost izobraževanja in usposabljanja tudi v zunanjih institucijah, kjer se je v letu 2005 izobraževalo **258** sodelavcev. Najbolj aktualne teme so bile novosti s področja zakonodaje, ekonomije, usposabljanja in zaposlovanja invalidov, informatike in izobraževanja s področja ekologije.

Zbrani podatki na področju izobraževanja kažejo, da se je v letu 2005 vsak zaposlen v podjetju izobraževal **39,4 ure**. V okviru nominacije GV Izobraževanja smo drugo leto zapored prejeli **pri-**

znanje TOP 10 in bili med 10 podjetij v Sloveniji, ki sistematično investirajo v znanje in skrb za izobraževanje zaposlenih.

Z analizo anketnih vprašalnikov, s katerimi merimo **zadovoljstvo zaposlenih** z izobraževanjem, smo dosegli oceno oz. **vrednost indikatorja 4,2** (cilj je nad 3,8), kar pomeni, da so bile izvedene izobraževalne aktivnosti ocenjene kot kvalitetne.

Dolgotrajnejše vplive in ekonomske učinke izobraževanja je relativno težko meriti. Pozitivni učinki izobraževanja so

prvi v Sloveniji pridobili **standard USP S10 - Učeče se podjetje** in ga vključili v obstoječi sistem vodenja. Standard postavlja v ospredje vizijo znanja in učenja, ljudi in njihove sposobnosti.

Čas, ki ga namenimo dodatnemu izobraževanju, je pogosto zelo omejen, zato je pomembno sistematično pridobivanje novega znanja povsod, kjer je to mogoče.

V podjetju imamo izdelane sisteme pridobivanja, shranjevanja in prenosa novega znanja ter obstoječega znanja na vse nivoje in področja organizacije.

V vili Široko organiziramo številne delavnice z aktualnimi vsebinami za različne ciljne skupine sodelavcev.

vidni na daljši rok. Ekonomske učinke ugotavljamo predvsem s spremljanjem izbranih kazalcev oz. indikatorjev procesa upravljanja s človeškimi viri.

Na javnem razpisu Sofinanciranje usposabljanja in izobraževanja zaposlenih RS Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in Zavoda RS za zaposlovanje smo za izbrane programe v okviru Evropskih socialnih skladov prejeli finančna sredstva.

Na področju izobraževanja so v letu 2005 tekli projekti:

- prenos znanja v podjetju,
 - posodobitev informacijskega sistema izobraževanja,
 - standard USP S10 - Učeče se podjetje.
- Aktivnosti omenjenih projektov se nadaljujejo v letošnjem letu, hkrati smo začeli s projektoma **Standardizacija znanj za ključna delovna mesta** in **Uvajanje e-učenja v podjetju**. V letu 2005 smo

Odprli smo informacijsko središče **Info pud@**, kjer so vsem zaposlenim na voljo računalniki z dostopom do intraneta, svetovnega spleta in ostalih uporabljenih računalniških programov. Informacije področja Razvoj kadrov se nahajajo na informacijskem portalu Share Point, kjer je možen tudi pregled vseh izobraževalnih aktivnosti v podjetju.

Celovit proces ravnanja s človeškimi viri in aktivna vloga vodij

Na področju upravljanja s človeškimi viri skrbimo za izobražene, kompetentne in motivirane zaposlene s sistemi planiranja kadrov, usposabljanja in izobraževanja, nagrajevanja, z materialnimi in nematerialnimi spodbudami, s sistemom komuniciranja ter stalnim razvojem kadrovskega splošnega področja.

Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih je le del razvoja kadrov v podjetju. Pomembno je razumevanje celovitega procesa upravljanja s človeškimi viri; kakšna je vloga uprave in vodje ter vloga strokovnih služb. Celovit proces ravnanja s človeškimi viri (HRM) je prepleten in pogojen z vodenjem oziroma upravljanjem kadrov in procesom razvoja kadrov.

Pri vodenju oz. upravljanju kadrov (HRM - Human Resource Management) so nosilci procesa vodje, strokovne službe so jim v pomoč. Elementi procesa so diagnostika, performance in nagajevanje. Pri razvoju kadrov (HRD - Human Resource Development) imajo nosilno vlogo strokovne službe, v podporo so jim vodstvo in vodje. Razvoj kadrov pomeni ugotavljanje razvojnih potencialov zaposlenih oz. skrb in usmerjanje njihove kariere (Cimerman, AT Adria).

Vodstvo in vodje na ostalih nivojih morajo prepoznati svojo odločilno vlogo in aktivno sodelovati s strokovnimi službami na področju ravnanja z ljudmi pri delu. Pri procesu uvajanja in obvladovanja sprememb ima kadrovska dejavnost oz. izobraževanje in usposabljanje zelo pomembno funkcijo.

Večina zmožnosti za prihodnost izhaja iz ljudi in njihovega znanja. Nosilci znanja so ljudje, zato mora biti znanje socializirano. Znanje samo po sebi ne pomeni dosti. Ker se tega dobro zavedamo, spodbujamo in ustvarjamo priložnosti za izmenjavo izkušenj in znanja med zaposlenimi. Trudimo se, da bi izpostavili pozitivno organizacijsko klimo, kjer so sodelavci pripravljeni deliti svoje znanje in izkušnje.

Nekaterih problemov ni mogoče reševati s predpisi, vsaj tistih ne, kjer prihajajo do izraza odnosi med ljudmi in odnosi vodja - sodelavec. Tovrstne dimenzije je

mogoče spreminjati le z neposrednim delom, pojasnjevanjem, prepričevanjem in dokazovanjem.

Odnosu vodja - sodelavec posvečamo pri izobraževalnih vsebinah posebno skrb. Vodja je ključni dejavnik organiziranega učenja. S svojim odnosom je zgled za svoje sodelavce.

Ne gre več za dilemo, ali je vložek v izobraževanje investicija ali strošek. Problem nastopi, kadar zaposleni možnost usposabljanja in izobraževanja ne vidijo kot nagrado oz. naložbo v osebnostni razvoj. Kadar je vodja pripravljen vlagati v sodelavca, pomeni, da ima vanj zaupanje in mu s tem omogoča opravljanje tudi bolj zahtevnih del.

Na možnost izobraževanja je torej treba gledati kot na izkaz dodatnega zaupanja, motivacije za delo in kot na nagrado za že dosežene rezultate.

Natalija Lah, Razvoj kadrov

INFO-PUD@ VAM LAHKO POMAGA!

Info-pud@, ki jo najdete v hodniku z nadzorniškimi garderobami, je namenjena vsem zaposlenim Premogovnika Velenje, ki na delovnem mestu nimajo dostopa do računalnika, v njej pa lahko pridete do potrebnega znanja in informacij. V Info-pudi dostopate do intraneta, kjer so med drugim na voljo:

- novice in aktualni dogodki znotraj in zunaj podjetja,
 - strani posameznih služb, namenjene sodelovanju znotraj službe,
 - portal OVQ - okolje, varnost, kakovost (sistemski dokumenti, navodila za delo, interni pravilniki, službeni nalogi...),
 - povezave na strani **sindikata**, **sveta delavcev** (zapisniki, sklepi, drugi dokumenti), **športnega društva** (razpisi, tekmovanja, vabila, fotografije), **odbora za kulturo** (prireditve), **strokovne knjižnice** (nove knjige, publikacije, raziskovalne naloge),
 - splošne aktualne informacije,
- Poleg tega so na računalnikih na voljo programi MS Office, kot so Word, Excell, PowerPoint in drugi. V pomoč pri delu s programi vam bodo tudi gradiva za učenje programov. Dostopne so tudi zgoščenke z gradivom za preverjanje znanja.

Info-pud@ je odprta od 13. do 15. ure. V njej vam je na voljo svetovalec, ki vam pomaga pri delu z računalniki, iskanju zelenih informacij in ustreznih izobraževalnih programov.

INFO-PUD@

KAJ?

Info-pud@ je informacijska točka s štirimi računalniki ter ostalimi pripomočki za pridobivanje znanja in informacij.

Ponuja vam:

- Intranet
- Programe MS Office (word, Excell, PowerPoint,...)
- Zgoščenke z gradivom za preverjanje znanja
- Časopise
- Gradiva za učenje računalniških programov

KJE?

Info-pud@ se nahaja pri nadzorniških garderobah.

KDAJ?

Odpiralni čas je od ponedeljka do petka od 13. do 15. ure.

KOMU?

Info-pud@ je namenjena vsem zaposlenim Premogovnika Velenje, ki na delovnem mestu nimajo dostopa do računalnika.

KAKO?

Vedno vam bo v Info-pudi na voljo svetovalec, ki vam bo pomagal pri odpravljanju težav pri delu z računalniki, pri iskanju zelenih informacij, iskanju ustreznih izobraževalnih programov ter izbiri ustreznih gradiv.

PRAVI STROJNI MEHANIK POSTANEŠ PO DESETIH LETIH

Izbira poklica je zelo težavna odločitev. Na eni strani je ponudba šol in poklicev zelo velika, na drugi strani je treba upoštevati svoje želje, interese, sposobnosti, možnosti za šolanje in zaposlitev... Kako pa izvedeti, kakšno konkretno delo se pod imenom določenega poklica skriva?

Za strojnega mehanika izobražuje v Velenju šolski center, ki ta poklic na področju strojništva predstavlja kot najširši. Strojni mehanik lahko dela v obrti, industriji, energetiki, gradbeništvu, kmetijstvu, prometu... Delo strojnega mehanika je montaža in demontaža strojne opreme, njeno vzdrževanje in kontrola delovanja. Dela s polizdelki, z izdelki, različnimi strojnimi elementi, s strojnimi sklopi, z električnimi in elektromehanskimi sklopi, s pnevmatskim in hidravličnim krmiljenjem in z regulacijo. Šolanje traja 3 leta.

Preveč tuje, še vedno neznano? Za bolj preprosto in praktično razlago poklica strojni mehanik smo k pogovoru povabili našega sodelavca **Marjana Drena**, strojnega mehanika s 17 leti delovne dobe. Sedaj je skupinovodja montaže v Jamski strojni službi.

Dren: »Že ob vpisu v srednjo šolo sem se odločil za jamskega strojnega mehanika, ker sem želel delati v Premogovniku. Moje prvo delovno mesto je bilo ključavničar - pomočnik montaže v takratni Jamski mehanizaciji.

Naloge naše montažne skupine so montaže in demontaže transportnih trakov, čelnih transporterjev, čelne odkopne mehanizacije in napredovalnih strojev. Delo je zelo razgibano, danes smo na enem delovišču, jutri na drugem. V eni skupini je do pet delavcev.

Moja naloga je nadzorovanje poteka del. Delo mora biti opravljeno kvalitetno in varno, stroje moramo pred rednim obratovanjem preizkusiti in delovati morajo brezhibno. Tu je še časovna komponenta, saj je delo treba opraviti v predpisanem času, da lahko delovišče začne z rednim

Marjan Dren je s svojim poklicem strojnega mehanika zelo zadovoljen.

odkopom premoga. Montaža celotnega odkopa traja približno en mesec, pri njej pa sodeluje okoli 20 sodelavcev.«

Marjan Dren s svojimi sodelavci dela po celotni jami Preloge, ki je že precej obsežna. V njej delujeta dva odkopa in pet pripravnih števil, in dela je vedno dovolj. V marcu so začeli z montažo odkopa na jugu, na koti -110. Pohvalil je dejstvo, da imamo od lani en odkop »v rezervi«, kar pomeni manjši pritisk na montažne skupine in s tem večjo kvaliteto in varnost pri delu, hkrati pa lahko odkopavanje premoga na drugih odkopih nemoteno poteka.

Potek priprave delovišča za nameščanje odkopne opreme je opisal res kot človek, ki ima veliko izkušenj in pozna vse

pasti tega dela. Saj v 17 letih si je nabral veliko izkušenj, s sodelavci so uigrana ekipa, ki sledi novostim.

A je dodal: »Pri tem delu se vedno učiš. Vedno prihajajo v jamo novi stroji. Izobražujemo se z delom v jami, z novimi stroji se gremo seznaniti v remontno delavnico, imamo seminarje, če je stroj povsem nov, pa pridejo z njim tudi strokovnjaki dobavitelja, in ti nam stroj predstavijo, nas naučijo delati z njim.

Pravi strojni mehanik postaneš po desetih letih, ko si nabereš izkušnje in praktično znanje, pa še vedno se, kot sem že omenil, učiš!«

Marjan z veseljem opravlja svoj poklic, ker je pester, dinamičen in kljub temu da je zelo odgovoren, predvsem glede varnosti pri delu in kakovosti opravljenega dela. Dobro se razume tudi s sodelavci, zadovoljen je s plačo in z vodstvom podjetja.

»Delovne razmere so se v tem času, odkar delam, zelo spremenile. Tako glede strojev, ki so sedaj drugačni, boljši, kot glede dela samega. Manj je fizično težkega dela, čeprav moramo še vedno včasih kakšen večji in težji del stroja štirje zagrabit in prenesti drugam,« opiše Marjan. Večjih sprememb pri delu si ne želi, le da bi še naprej delal varno kot do sedaj.

In če povzamem najin pogovor, je poklic strojnega mehanika lep in zanimiv ter za mladega fanta, ki ga zanimajo stroji in ki rad dela, zelo primeren. »Uporaben je mnogo kje, tudi doma pride prav, če je treba kaj popraviti,« sklene Marjan.

Diana Janežič

ENERGETIKA.NET

Januarska mrzla zima

Povpraševanje po električni energiji je tudi v začetku tega leta naraščalo, pri čemer je bilo iz prenosnega omrežja januarja prevzetih milijardo 201,5 milijona kilovatnih ur električne energije oziroma za kar 6,7 odstotka več kot januarja lani.

Odjem pri petih velikih neposrednih odjemalcih je dosegel 227,5 milijona kilovatnih ur in lanske primerjalne rezultate presegel za 2,5 odstotka. Še bolj pa je v primerjavi z lanskim januarjem poskočil odjem distribucijskih podjetij, ki so skupaj iz prenosnega omrežja prevzela 973,9 milijona kilovatnih ur električne energije, kar je bilo za 7,7 odstotka več kot januarja lani.

Takšno veliko januarsko povečanje zanimanja za električno energijo gre verjetno pripisati tudi izjemno mrzli zimi z nizkimi temperaturami, saj električna energija kljub svoji žlahtnosti ostaja med cenovno najugodnejšimi energenti. Na mrzel januar kažejo tudi podatki o temperaturnem primanjkljaju. Ta je v lanskem januarju dosegel 613 K, v letošnjem letu pa kar 670 K. Najbolj mrzla dneva sta bila 25. in 26. januar, ko je v Ljubljani povprečna dnevna temperatura padla kar na -11 oz. -10° C.

Sicer pa je bila zaradi nizkih temperatur in januarske suše proizvodnja v slovenskih hidroelektrarnah še naprej pod pričakovanji, saj so prvi letošnji mesec elektrarne na Dravi, Savi in Soči uspele zagotoviti le 145,9 milijona kilovatnih ur, kar je bilo za 13,4 odstotka manj kot leto prej in tudi za skoraj petino manj, kot je bilo sprva načrtovano z letošnjo elektroenergetsko bilanco.

Končni izkupiček domače proizvodnje pa po zaslugi povečane proizvodnje v termoelektrarnah in visoke proizvodnje v nuklearni elektrarni Krško vendarle ni bil tako slab, saj smo uspeli iz domačih virov januarja zagotoviti milijardo 97,8 milijona kilovatnih ur električne energije. Januarska proizvodnja je bila tako »le« za 3,6 odstotka manjša od primerjalne lanske in tudi za približno enak odstotek manjša od sprva načrtovane.

Sicer pa je bila največja dnevna poraba dosežena 26. januarja, ko je bilo za pokritje vseh potreb treba zagotoviti 42.905 MWh, najmanjša pa v nedeljo 1. januarja, ko je zadostovalo že 28.720 MWh, so še sporočili iz ELES-a.

Slovenska podjetja v Beogradu

V Beogradu je na pobudo HSE in v sodelovanju z veleposlaništvom Republike Slovenije v Beogradu 16. februarja pote-

kala predstavitev nekaterih najpomembnejših slovenskih vlagateljev v SČG in na širše področje jugovzhodne Evrope.

Svoje načrte in pripravljenost za naložbe so predstavili najvišji predstavniki vodilnih slovenskih podjetij s področja energetike, transporta, gradbeništva, trgovine in turizma.

Slovenski gospodarstveniki so s predstavitvami poslovnih načrtov pokazali velik interes za sodelovanje na omenjenih trgih. Številne slovenske družbe in podjetja so pripravljena, da na njih nastopijo še odločneje.

Svojo dejavnost na trgih jugovzhodne Evrope, z Beogradom kot regionalnim središčem, širi tudi organizator dogodka HSE, ki je v januarju 2006 predstavništvo v Beogradu preoblikoval v družbo, ki bo skrbela za vzpostavljanje različnih poslovnih partnerstev ter odkrivanje in izkoriščanje priložnosti za nastop v tej državi.

»Trg, o katerem smo govorili, je za slovenske vlagatelje zanimiv zaradi številnih priložnosti in predvsem zaradi obojestranske pripravljenosti za sodelovanje. Na srbsko tržišče ne gledamo kot na odsokočno desko za druga tržišča v regiji. Želimo si, da rastemo in se razvijamo skupaj, v partnerskem sodelovanju. Torej eden z drugim in ne eden zaradi drugega,« sta osnovno misel

foto Hans

obiska strnila predstavnika organizatorjev dr. Jože Zagožen, generalni direktor HSE, in veleposlanik Republike Slovenije v Beogradu, njegova ekselencija, Miroslav Lucu.

Velik interes javnosti, ki so ga bili deležni gospodarstveniki, je poleg gospodarske iniciative zagotovo dokaz, da so srečanja te vrste potrebna in je smiselno z njimi nadaljevati tudi v prihodnje.

Združenje za energetiko v letu 2005

V Združenju za energetiko deluje 137 članov, družb energetskih dejavnosti in samostojnih podjetnikov, ki opravljajo energetsko dejavnost v hidroelektrarnah. Poleg rednih sej je Združenje za energetiko lani v sodelovanju z Ekoskladom in Eco Consultingom organiziralo od poletja do jeseni v različnih regijah delavnice o financiranju obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije. V maju je organiziralo strokovna predavanja o uporabi lesne biomase v energetske namene v proizvodnji elektrike in toplote ter ogled tehnološke predelave lesnih ostankov in njihove priprave za energetsko rabo v Ljubljani.

Program dela za leto 2006 temelji na osnovnih nalogah Združenja za energetiko, te so zastopanje interesov članov v odnosih do ostalega dela gospodarstva, nudenje zborničnih infrastrukturnih storitev članom za pospeševanje njihovega poslovanja in izvajanja javnih pooblastil za področje energetskega gospodarstva.

Letošnje leto bo za elektroenergetske in premogovniške družbe, predvsem pri proizvodnji električne energije in oskrbi z zemeljskim plinom, pomembno zaradi prilagajanja novostim energetske zakonodaje in liberalizaciji energetskih trgov s 1. julijem 2007. Pri Združenju bodo nadaljevali z letno strateško obravnavo delovanja slovenskih družb energetskih dejavnosti tako v slovenskem kot v evropskem gospodarskem prostoru. Združenje bo moralo iskati poti za čim boljše sodelovanje z vlado RS, ministrstvom za gospodarstvo in za okolje in prostor za doseganje skupnega cilja, t.j. uspešno in profitabilno poslovanje slovenskih družb energetskih dejavnosti na skupnem evropskem trgu z električno energijo in zemeljskim plinom.

Na svoji prvi, marčevski seji so se člani posvetili energijski oskrbi Slovenije v letošnjem letu, na drugi seji, maja, bodo govorili o delovanju evropskega trga elektrike in plina v luči slovenske liberalizacije trgovanja s tema dvema dobrinama. Na julijski seji bodo obravnavali poslovanje družb energetskih dejavnosti v letu 2005, na septembrski seji pa se bodo posvetili ekonometrični analizi faktorjev tehnološkega napredka pri uporabi energetskih surovin v Sloveniji. Glavna točka novembrske seje pa bo program dela Združenja za energetiko v letu 2007. Strateška konferenca Združenja bo konec oktobra.

V drugem in četrtem kvartalu leta bodo v okviru Združenja za energetiko potekale številne konference in posvetova-

nja, in sicer na temo obnovljivih virov energije, trgovanja z emisijskimi kuponi, izgradnje energetskih objektov ter odnosa energetskih družb do prostora in ravnanja s prostorom.

Shranjevanje CO₂ na Danskem

15. marca so na Danskem zagnali pilotni projekt, imenovan Castor, za skladiščenje ogljikovega dioksida iz konvencionalnih elektrarn.

Castor, največji projekt za zajemanje in shranjevanje ogljika na svetu, za katerega je bilo namenjenih 8,5 milijona evrov sredstev, izvajajo pri elektrarni Elsam blizu Esjberga na Danskem kot del šestega okvirnega raziskovalnega programa.

Castor deluje tako, da zajema izpuste emisij CO₂ iz obratov in jih shranjuje pod zemljo, s čimer preprečuje prehajanje tega plina v ozračje. S projektom naj bi zajeli približno 90 odstotkov emisij CO₂, ki ga proizvedejo obrati fosilnih goriv, kot na primer naftne rafinerije ali premogovniki.

Prognose kažejo, da bo energetska oskrba v bližnji prihodnosti še vedno v 85 odstotkih izhajala iz fosilnih goriv, kar pomeni, da bo EU težko dosegla zmanjšanje emisij, k čemur se je zavezala s Kjotskim protokolom. Tehnologija zajemanja in shranjevanja ogljika pa predstavlja most med sedanjim energetskim sistemom fosilnih goriv in sistemom prihodnosti z nizkim izpustom emisij CO₂.

SVETLA PRIHODNOST S SONCEM

Pod tem sloganom so se v HTZ IP odločili promovirati svoj nov razvojni projekt, ki so ga usmerili v razvoj fotovoltaike oziroma sončnih elektrarn.

Poraba električne energije v mnogih državah strmo narašča, medtem ko proizvodnih kapacitet primanjkuje. Samo v Sloveniji primanjkuje okoli 22 odstotkov električne energije. Dejstvo je, da konvencionalnih energetskih virov ni neskončno veliko. Podražitev naftnih derivatov posebej ogroža države, ki so odvisne izključno od uvoza, med katere spada tudi Slovenija. Te države si bodo morale zagotoviti večjo energetsko neodvisnost tudi z večjim izkoristkom obnovljivih virov energije.

Hkrati pa se vsi vedno bolj zavedamo, da moramo okolje, v katerem živimo, ohranjati. To je še dodatni razlog za pospeševanje pridobivanja električne energije tudi iz obnovljivih virov. Eden takšnih virov energije so tudi fotonapetostni sistemi oziroma pridobivanje električne energije iz sončnih modulov.

Bojan Voh, direktor za razvoj HTZ IP: »Podjetje HTZ IP je sredi leta 2005 zastavilo projekt sončne elektrarne. Naš cilj je bil postavitve vzorčne sončne elektrarne. Postavljena je na strehi Muzeja premogovništva Slovenije na Starem jašku in že deluje. Sončno elektrarno kontrolira Elektro Celje, ki tudi odkupuje v njej pridobljeno električno energijo in jo daje v omrežje.

HTZ IP je postal kvalificirani proizvajalec električne energije. Prvi izsledki kažejo, da so učinki sončne elektrarne boljši, kot smo pričakovali.

Drugi del tega projekta je pridobivanje ustreznih dobaviteljev za posamezne komponente sončnih elektrarn, poleg tega pa smo se usposobili za projektiranje sončnih elektrarn, pripravo upravnega postopka ter za montažo in postavitve elektrarne.

Postavljanje takšnih sončnih elektrarn je v Sloveniji tehnična novost, ki še mora najti svoj prostor na trgu, med glavnimi ovirami pa je ta, da Slovenija še ne podpira dovolj prvih investicijskih vlaganj v te elektrarne, čeprav pa – tako kot je

Bojan Voh (levo) in mag. Marijan Lipičnik sta prepričana, da je trg za prodajo solarnih sistemov v Sloveniji velik.

praksa v drugih evropskih državah – odkupuje pridobljeno električno energijo s postopkom fotovoltaike po ceni 89,67 SIT/kWh, kar je večkratnik cene, ki jo plačujemo kot uporabniki.

Po naših ocenah se investicija v sončno elektrarno izplača v 10 do 15 letih, pač odvisno od cen sestavnih delov in vrste objekta, življenjska doba pa je okoli 25 let. Zasledili so precej povpraševanja in pripravili več ponudb za podjetja in individualne kupce. Glavni kupci, ki jih bomo želeli animirati, so najprej v okviru HSE, kjer naj bi na hidroelektrarnah zgradili poskusne sončne elektrarne do 35 KW moči. Drugi kupci naj bi bili posamezniki in večja podjetja.

Kot je poudaril Bojan Voh, je bil med pobudniki za fotovoltaike **mag. Marijan Lipičnik**, ki vodi razvojni projekt v okviru HTZ IP, seveda pa celoten projekt ne bi zaživel brez podpore vodstva HTZ IP in Premogovnika Velenje.

Mag. Lipičnik je predstavil pojem fotovoltaike in njenega pomena: »Fotovoltaike je veda, ki preučuje pretvorbo energije svetlobe v elektriko. Pod pojmom

fotovoltaična pretvorba razumemo direktno pretvarjanje svetlobne energije sončnega sevanja v električno energijo. Pri tem sodelujeta tako direktno kot tudi difuzno sončno sevanje.

Pretvorba se izvrši v sončnih celicah. V večini primerov so izdelane iz silicija, ki je edina surovina za proizvodnjo sončnih celic. To je delno tudi razlog za počasno rast proizvodnje sončnih celic, kajti proizvodnja silicija v te namene je strateška in jo imajo samo nekatere države. Povpraševanje vlagateljev po izgradnji sončnih elektrarn je veliko večje, kot mu lahko sledi proizvodnja solarnih oz. fotovoltaičnih modulov ter celic.

Z združevanjem več sončnih celic dobimo fotovoltaične module. Z združevanjem več modulov v polja in z uporabo drugih elementov, kot so akumulatorji, regulatorji polnjenja in razsmerniki lahko zgradimo poljubno močan sistem za oskrbo z električno energijo na katerikoli lokaciji, če je le na razpolago dovolj sončnega sevanja.

Prvi fotovoltaični sistemi so z elektriko oskrbovali satelite in kasneje orbitalne

postaje v veselju. Danes jih uporabljamo v najrazličnejših primerih in okoliščinah, pogosto na področjih, kjer ni na voljo javnega električnega omrežja, vedno pogosteje pa jih gradijo tudi v urbanih okoljih. Najpreprostejši primeri uporabe sončnih celic so napajanje žepnih kalkulatorjev, parkirnih ur in podobnih naprav.

Sončna energija je ena od obnovljivih virov energije, ki so še vetrna, vodna energija, geotermalna energija, biomasa. Uporabna je za ogrevanje in osvetljevanje prostorov. Prednosti sončnih elektrarn so v okolju prijaznem pridobivanju električne energije, proizvodnja in poraba sta na istem mestu, omogoča oskrbovanje z električno energijo oddaljenih področij oziroma oddaljenih naprav.

Slabosti so v težavah pri pridobivanju energije zaradi različnega sončnega obsevanja lokacij, cena električne energije s soncem je za zdaj veliko večja od drugih, uveljavljenih proizvodenj.

Mag. Lipičnik je navedel tudi nekaj zanimivih podatkov o cenah in količinah sončne energije. 1998. leta je bila svetovna prodaja sončne energije 1,5 milijarde US \$, v letu 2020 pa napovedujejo 27 milijard US \$ prodaje. 1959. leta je bila cena za 1 wat 1000 US \$, sedaj pa pada in leta 2040 napovedujejo ceno pod 1 US \$ za wat.

V letu 2040 naj bi 26 odstotkov potreb po energiji zagotovila sončna energija, v svetovni fotovoltaični industriji naj bi bilo po podatkih The Worldwatch Institute okoli 2,3 milijona zaposlenih.

»Ta učinek se že dogaja v Nemčiji, ki je prva »fotovoltaična« država v Evropi. V Nemčiji montirajo okoli 80 odstotkov vseh fotovoltaičnih naprav v Evropi. Druge pomembnejše države, ki že leta podpirajo in razvijajo pridobivanje energije iz obnovljivih virov oziroma iz sonca, so še Španija, Avstrija, Francija, Danska, Italija, v svetu pa predvsem Japonska in ZDA, ter tudi države v razvoju Kitajska, Indija, Brazilija.

V njih je veliko delovnih mest v proizvodnih in storitvenih dejavnostih, povezanih s fotovoltaiko (proizvodnja modulov, razsmernikov, kablov, konektorjev, dodatne opreme, projektiranje, montaža naprav), na drugi strani pa imajo cel set podpornih ukrepov za individualne in druge uporabnike fotovoltaike,« je povedal mag. Lipičnik in dodal, da smo v Sloveniji pri sončni energiji še

Prva poskusna sončna elektrarna, ki jo je projektiral in montiral HTZ i.p., deluje na strehi Muzeja premogovništva Slovenije.

bolj na začetku. Vlada RS je leta 2004 sprejela sklep, da je električna energija, pridobljena v sončnih elektrarnah do 36 KW, subvencionirana, in sicer v višini 89,67 SIT/kWh. Drugi podporni ukrepi za podjetja in individualne uporabnike so krediti EKO sklada ter sofinanciranje izgradnje v višini 500.000 SIT agencije AURE, to pa je tudi skoraj vse.

Mnoge države v EU pa razvijajo sodoben splet različnih podpor (davčne olajšave, sofinanciranje investicije, spodbujanje večje ekološke sprejemljive porabe...) Trg za prodajo sončnih elektrarn pa je v Sloveniji šele v zametkih. Postavljenih je več objektov v velikosti do 36 kWp.

Mag. Lipičnik: »Naša sončna elektrarna na Starem jasku ima moč 5 KWp in je pilotna, prva na področju Elektro Celje, s katerim smo v postopku tudi odlično sodelovali. Služila nam je za preverjanje postopka projektiranja, izgradnje ter postopka za vključitev v omrežje, sedaj pa jo uporabljamo za osnovno referenco pri prodiranju na trg.

Naloge smo se lotili projektno, pridobili smo soglasje za priključitev v omrežje. Zunanji svetovalec pri projektu je bil Bernard Krivec, ki ga je imenoval direktor Premogovnika Velenje. Z naše strani je bil glavni projektant Zoran Dobovičnik, strokovni sodelavec Zvone Sever, za gradbeni del je skrbela Vera Debenjak, zasnova montaže in konstrukcije sta bili v domeni Martina Mihelaka in Roberta Svečka. Izvajalec del je bil profitni center ESTO, kjer je dela vodil Miran Jalušič, pohvaliti pa velja celotno ekipo ESTO. V naši ponudbi navajamo izdelavo tipskih sončnih elektrarn različnih moči, sončnih

elektrarn po naročilu, velikih sončnih elektrarn med 36 KW in 1 MW ter komponente sončnih elektrarn.

V osnovi smo usmerjeni v pripravo projektov omrežnih sončnih elektrarn, ki jih vključimo v elektro omrežje, uporabnik, investitor pa prek dodatnih spodbud (subvencionirane cene) pridobi največ. Samostojni otočni sistemi so primerni za oddaljene kraje in sami proizvajajo in porabljajo energijo. Tak sistem smo pripravili za Hidrogeološko službo Premogovnika Velenje in ga bomo montirali na kontejner za seizmično merjenje, v pripravi pa je tudi program več otočnih baznih postaj, ki jih lahko ponudijo tudi vsem uporabnikom, ki imajo potrebe po oddaljeni porabi električne energije.

Druge možne uporabe teh elektrarn so na okoljsko občutljivih območjih tudi integrirani fotovoltaični sistemi, ki jih vgradijo v hiše, na primer, v fasado, streho. Skratka razvoj na tem področju v Evropi je hiter, raznolik, vendar gremo v Sloveniji počasi za njim. V HTZ nameravamo promocijo tega projekta promovirati laični in strokovni javnosti s članki, oglaševanjem, pošiljanjem ponudb pa tudi s promocijskimi dogodki. Kot sta prepričana oba sobesednika, trg za prodajo solarnih sistemov obstaja, zanje bo vedno več zanimanja in tudi država bo zagotovila svoje spodbude okrepila in bo vedno bolj zainteresirana za okolju prijazno pridobivanje električne energije iz sonca. Prepričana sta tudi, da je v tem trenutku HTZ IP med vodilnimi slovenskimi ponudniki v znanju in konkurenčni ceni. Treba pa bo hitro kovati železo, dokler je vroče.

Diana Janežič

ZAMENJALI ČLANE IN PREDSEDNIKA

Od 9. marca imajo v HTZ IP nov 13-članski svet delavcev, od 20. marca pa tudi novega predsednika tega organa delavskega soupravljanja. Na prvi seji so za to funkcijo soglasno izvolili Martina Mihelaka.

V volilnem imeniku je bilo vpisanih 976 delavcev, glasovalo je 610 zaposlenih ali 62,5 odstotka. V svet delavcev HTZ IP so bili izvoljeni:

- **Niko Filipović, Boris Flis** - Strojni remont,
- **Željko Božanović, Matjaž Breznikar** - Logistika,
- **Zvonko Domazet** - Varovanje, RSD,
- **Branko Smagaj, Boris Širnik** - Elektro remont, PGM, Sek. surovine,
- **Darinka Kelher** - Pralnica, Kopalnice,
- **Martin Mihelak** - Uprava,
- **Andrej Gradišnik** - Komun., vrtnar., miz., gradb. storitve, zaščita, izobraževanje in usposabljanje invalidov,
- **Rajko Bračić** - ESTO, SIPO, Robinox, Prostudio,
- **Marjan Velunšek, Koloman Lainšček** - OUTN.

Na prvi, ustanovni seji so se jim pridružili direktor podjetja HTZ IP dr. Vladimir Malenković, pomočnik direktorja Janko Lukner in prejšnji predsednik sveta delavcev Bojan Voh. Sejo je vodil predsednik volilne komisije Drago Kolar, ki je povzel potek volitev in rezultate glasovanja ter izpeljal volitve predsednika.

Po kratki razpravi so člani soglasno izvolili Martina Mihelaka, ki že ima nekaj izkušenj z delom v svetu delavcev, saj je bil kot predstavnik Strojnega remonta član prvega sveta delavcev v Premogovniku Velenje. Mihelak se je vsem zahvalil za zaupanje, zaželel članom sveta delavcev uspešno delo in dobro sodelovanje, za tem pa prevzel vodenje seje in

prosil direktorja podjetja za kratek oris stanja v podjetju.

Dr. Vladimir Malenković se je najprej zahvalil prejšnjemu predsedniku Bojanu Vohu za konstruktivno sodelovanje ter dobro komuniciranje s svetom delavcev in z vodstvom podjetja. Novemu predsedniku je predlagal, da nadaljuje z uveljavljenim načinom sodelovanja z upravo HTZ IP, to je z rednimi štirinajstdnevnimi sestanki.

»Dinamika dogajanja v HTZ IP je močna, zato je pravočasna izmenjava aktualnih informacij predpogoj za sodelovanje in skupno iskanje rešitev,« je poudaril dr. Malenković.

Za tem je povzel proces privatizacije v poslovnem sistemu, ki bo v invalidskem podjetju potekal le v treh profitnih centrih. Poudaril je, da z njihovo privatizacijo vsi zaposleni ostanejo v staležu HTZ IP, v novo podjetje preide le vodstvo profitnega centra oziroma novega podjetja. Novim članom sveta delavcev je čestital tudi **Bojan Voh**, njim in posebej novemu predsedniku pa priporočil, da resnično »izrabijo« informacije iz prve roke, ki jim jih lahko da direktor in z njim redno sodelujejo. Omenil je še, da je imel prejšnji svet delavcev za leto dni podaljšan mandat, saj volitev zaradi pogostih organizacijskih in kadrovskih sprememb v HTZ IP ni bilo mogoče izvesti.

Primanjkuje mladih delavcev

Da bo imel tudi novi svet delavcev veliko dela in pomembno vlogo, se je pokazalo že na tej, sicer ustanovni seji.

Martin Mihelak

Boris Flis je namreč povabilo predsednika Mihelaka k vprašanju, namenjenim gostoma, na seji izkoristil in direktorju predstavil problematiko pomanjkanja delavcev v strojnem remontu. »Pred nekaj leti nas je bilo v naši delovni skupini 18, sedaj smo le še štirje, ki smo se vmes postarali, mlajših za nami pa ni, da bi jih v nekaj letih izučili in nas bi nadomestili, ko se bomo upokojili. Posebej je to problem pri intervencijah, kajti te lahko opravi le samostojen, izkušen delavec.

Težave imamo tudi z dobavo rezervnih delov ali materiala iz skladišča, saj ta postopek traja cel teden, kar je predolgo, posebej pri intervencijah. Rudarjev v jami ne zanima, zakaj naša skupina pokvarjenega stroja ne more popraviti, jaz pa tega ne morem narediti, ker nimam materiala,« je bil kritičen Flis.

Dr. Malenković je dejal, da je na te probleme opozarjal že prejšnji svet delavcev, Flisovo razpravo pa je podkrepil tudi s podatki iz poslovnega poročila, ki kažejo, da je HTZ IP star delovni kolektiv (povprečna starost je 44 let), ki ne zaposluje mladih delavcev, tisti, ki vanj le pridejo, pa so iz Premogovnika Velenje, v glavnem invalidi in neustrezno usposobljeni za konkretna delovna mesta.

»V letu varčevanja, k čemur nas sili trg, bomo težko našli možnosti za novo zaposlovanje, kljub temu pa bo treba z vodstvom Premogovnika Velenje najti konsenz glede te problematike,« je dejal direktor HTZ IP, njegov pomočnik **Janko Lukner** pa je dodal, da tudi HTZ

Del novega članstva sveta delavcev, skrajno desno Branko Smagaj

IP čaka obdobje, ko bo moral optimirati število zaposlenih. »HTZ IP mora s svojimi storitvami podpirati osnovni proizvodni proces Premogovnika, z drugimi programi pa si mora najti prihodek na trgu. Tudi pri nas bomo morali v nekaj

letih zmanjšati število zaposlenih, in to za več sodelavcev, kot jih bo iz podjetja odšlo z naravnim odlivom. To pomeni, da bomo morali tudi pri nas, kot to letos dela Premogovnik, opraviti pregled vseh procesov, ugotoviti, kaj bomo delali leta

2011 ter koliko zaposlenih in katere profile bomo potrebovali,« je dejal Lukner. Glede dobave materiala iz skladišča pa je Flisu odgovoril dr. Malenkovič in dejal, da so te težave še vedno posledica uvažanja novega informacijskega sistema, ob tem pa v HTZ IP že razmišljajo, da bi prevzeli del nabave, kar pa ne bo lahka naloga.

Ob koncu prve seje novega sveta delavcev invalidskega podjetja so se dogovorili še, da se bodo s svetom delavcev Premogovnika Velenje dogovorili za status opazovalcev za dva svoja člana iz enote OUTN, kajti zaposleni v tej enoti lokacijsko delajo v Premogovniku Velenje, na seje sveta delavcev Premogovnika pa naj bi bil vabljen tudi Martin Mihelak.

Dogovorili so se tudi, da bodo v prirejeni obliki uporabljali premogovniška pravila o komuniciranju med upravo, svetom delavcev in sindikatom, čeprav so v smislu teh pravil ravnali že do sedaj.

Diana Janežič

Kako deluje sindikat v HTZ IP?

Branko Smagaj, predsednik: »V našem podjetju smo sindikat organizirali z združitvijo dveh enot – Elektro strojna dejavnost in prejšnji HTZ – z ustanovitvijo novega HTZ leta 2000. Leta 2001 smo na podlagi zakona o soupravljanju delavcev ustanovili tudi svet delavcev.

Sindikat je organiziran na osnovi pravil o delovanju sindikata. Vsaka enota ima svojega predstavnika v širšem vodstvu sindikata, ki ga sestavlja šest zaupnikov in predsednik. Imamo še 12 poverjenikov po skupinah.

Glede na različne delovne lokacije in izmensko delo naših zaposlenih ter pogoste reorganizacije v podjetju je razmeroma težko organizirati organe sindikata in imenovati predstavnike. Podobne težave je imel svet delavcev.

Članstvo v sindikatu HTZ IP je sestavljeno iz dveh delov. Okoli 650 članov šteje podjetje HTZ IP, okoli 200 pa delavci v podružnici OUTN, ki delajo v Premogovniku Velenje.

Sestajamo se vsak mesec na redni seji, na kateri se seznanjamo z aktualnimi dogajanjem v našem podjetju in tudi v Premogovniku Velenje. Zelo dobro sodelujemo s panožnim sindika-

tom SPESS kot s sindikatom Premogovnika.

Svoje člane skušamo motivirati tudi, da bi za komunikacijo z vodstvom sindikata uporabljali skrinjice, vendar so te prazne. Pomemben napredek pri komuniciranju s članstvom smo naredili lani, ko smo dobili **skupno pisarno sindikata in sveta delavcev**, kjer »uradujemo« **ob sredah**. V tej pisarni – locirana je v strojem remontu 2 – se delavci pogosto oglašajo, menimo pa, da bi se še večkrat, če bi imeli pisarno v območju remonta 1 oziroma glavnine delavnic, za kar si prizadevamo. Seveda pa sem za člane sindikata vedno dosegljiv po telefonu oziroma prek elektronske pošte.

Za predsednika sindikata sem bil prvič izvoljen leta 2001, lani pa sem dobil ponovni mandat, ki ga bom zaključil leta 2011, ker so vmes z zakonom podaljšali mandat na 5 let.«

Kako deluje svet delavcev v HTZ?

Martin Mihelak, predsednik: »Na ustanovni seji novega sveta delavcev sem se seznanil z novim članstvom, ki je resnično novo, saj so v trinajstčlanskem svetu le trije »stari« člani. Zato bom na prvi redni seji konec marca

vsem članom razdelil nekaj gradiva, predvsem povzetkov zakonov, pravil, da bodo vsi seznanjeni s svojimi nalogami, odgovornostmi.

Sam imam nekaj izkušenj z delom v svetu delavcev, saj sem bil član sveta delavcev v Premogovniku Velenje, udeležil sem se nekaj izobraževanj. Poleg tega želim sodelovati s svetom delavcev Premogovnika Velenje, ki je tudi član združenja svetov delavcev Slovenije, ki skrbi za izobraževanje članstva.

Seje bomo imeli mesečno, tesno pa želimo sodelovati predvsem z upravo HTZ IP. To bo v tem obdobju zelo pomembno, kajti naše podjetje je pred življenjskimi odločitvami in delavci imajo veliko vprašanj, kakšen bo njihov status, kaj in kje bodo delali. Pri tem bosta morala tako sindikat kot svet delavcev veliko sodelovati in odigrati pomembno vlogo.«

Oba predstavnika delavcev sta povabila sodelavce, da svoje težave poskušajo reševati prek enega ali drugega organa in četudi nimajo v svoji organizacijski enoti lastnega predstavnika v svetu delavcev ali sindikatu, poiščejo vez prek zastopnika ali pa se obrnejo neposredno na vodilne člane obeh organov.

VARSTVO VODA V POREČJU PAKE

Občina Velenje se je v začetku devetdesetih let med prvimi v Sloveniji lotila reševanja problematike odpadnih voda. Že pred letom 1990 so začeli z monitoringom Pake.

Po podatkih iz leta 1991 so leta 1992 v inštitutu ERICo pripravili kataster kakovosti voda. Leto kasneje so izdelali strokovne osnove za sanacijski program Vode občine Velenje, ki je bil sprejet leta 1994. Pri nastajanju tega dokumenta so poleg takratne občine sodelovala tudi večja podjetja iz Šaleške doline: TEŠ, Premogovnik Velenje Komunalno podjetje Velenje in Gorenje, ter vanj vključila svoje sanacijske in razvojne programe.

Po reorganizaciji občin so sanacijski program potrdile MO Velenje in občini Šoštanj ter Šmartno ob Paki. Program so sestavljali podprogrami tekoče vode, jezera in kanalizacija. Zastavljen je bil dvofazno. Po zaključku prve faze leta 1997 se je kakovost voda znatno izboljšala, tako da noben odsek vodotokov ni bil uvrščen slabše od III. kakovostnega razreda. V Velenjsko jezero so se zaradi sanacijskih ukrepov TEŠ ponovno naselili živi organizmi. Pred izgradnjo zaprtega krogotoka za transport pepela je bilo kemijsko onesnaženo, v drugi polovici devetdesetih let pa se je normaliziralo. S tem se je izboljšala tudi kakovost Pake pod izlivom Lepene iz Velenjskega jezera.

Pomemben delež pri izboljšanju površinskih voda so poleg TEŠ imela druga podjetja, ki so izpolnila svoje sanacijske programe. Premogovnik je jamsko vodo prenehal izpuščati v Pako, Gorenje ima lastno čistilno napravo, šoštanj-ska usnjarna je prenehala obratovati. Po letu 1997 je bil poudarek na obnavljanju, posodabljanju in širjenju kanalizacijskega omrežja. Temu ni mogla slediti nedograjena čistilna naprava za komunalne odpadne vode Šaleške doline.

Komunalno podjetje je bilo uspešno pri pridobivanju virov iz evropskega finančnega sklada ISPA in proračuna Republike Slovenije, saj je na razpisih pridobilo okrog 65 % nepovratnih sredstev za nadgradnjo čistilne naprave.

Leta 2005 so v ERICu v sodelovanju z vsemi občinami v porečju Pake (v program se je vključila še občina Mislinja) ter z največjimi podjetji pripravili tretjo fazo sanacijskega programa Pake, ki so ga uradno preimenovali v Program varstva voda v porečju Pake, saj gre dejansko za medobčinski program varstva okolja, ki obravnava vode. Obstoječim podprogramom so dodali podprogram pitna voda.

Za vse podprograme so evidentirani in rangirani temeljni problemi. Na njihovi podlagi so postavljeni cilji in predlagane strategije. Določeni so še roki in nosilci ter - tam, kjer je to mogoče brez predhodnih monitorin-gov, raziskav ali idejnih projektov - vrednosti posameznih ukrepov. Ta program bo v delu, ki zadeva MO Velenje, vključen v njen program varstva okolja.

Najpomembnejše ugotovitve programa je treba uvrstiti v nacionalne okoljske in razvojne programe. Poglavitna naloga podprograma Kanalizacija še vedno ostaja nadgradnja Centralne čistilne naprave Šaleške doline, ki bo pričela poskusno obratovati še letos. Pri jezerih je treba upočasniti njihovo onesnaževanje. Velenjskemu, v katerem se povišane koncentracije hranil občasno kažejo z njegovim cvetenjem, moramo posve-

titi posebno pozornost. Med drugim je treba znižati tudi koncentracije sulfata v jezerski vodi. Krožni kanalizacijski sistem je že zgrajen, torej na tem področju ne moremo pričakovati dodatnega zmanjšanja obremenjevanja. Zato moramo biti previdni pri vseh dejavnostih, ki se odvijajo na jezerskem bregu in zmanjševati obremenitve jezera zaradi vnosa hranil (kmetijstvo, vrtničkarstvo, rekreacija, šport). Z nadgradnjo čistilne naprave bo dosežen osnovni cilj podprograma Tekoče vode: izboljšanje kakovosti Pake pod centralno čistilno napravo. Temeljni cilj podprograma Pitna voda je priprava občinskih operativnih programov vodooskrbe s posebnim poudarkom na zagotavljanju pitne vode prebivalcem občine Šmartno ob Paki in vseh tistih, ki za pitje uporabljajo vodo iz individualnih zajetij.

Izpolnjevanje ciljev je treba redno spremljati in javnost ter partnerje v programu seznanjati z rezultati. Vzoredno s tretjo fazo sanacijskega programa pa velja pripraviti še program trajnostne rabe vodnih virov v porečju Pake, ki bo določil nosilnost posameznih vodnih teles in njihovo rabo ter razvojne usmeritve in omejitve.

mag. Emil Sterbenk, ERICo Velenje

TURIZEM NE POZNA MEJA

Društvo Šaleški razvojni model, ŠARM, je 15. marca pripravilo v veliki dvorani hotela Paka predstavitev idejnih zasnov in aktivnosti, ki naj bi se v prihodnjih treh letih uresničile v TRC Jezero.

Projekte je predstavil dr. Evgen Dervarič, komentirali so jih gostje. Od leve: Barbara Gunčar, dr. Evgen Dervarič, mag. Marjan Hribar, dr. Marjan Rožič.

Projekte je predstavil direktor Premogovnika Velenje dr. Evgen Dervarič, kot gostje pa so projekte komentirali tudi mag. Marjan Hribar, direktor direktorata za turizem pri ministrstvu za gospodarstvo, dr. Marjan Rožič, predsednik Turistične zveze Slovenije, in Barbara Gunčar, direktorica Slovenske turistične organizacije. Predstavitvi so prisostvovali člani društva ŠARM pa tudi drugi Šalečani, ki so želeli spoznati načrte na območju TRC Jezero.

Dr. Dervarič je najprej povzel zgodbo o povezovanju ponudnikov turističnih storitev v SA-ŠA regiji in nastajanju turističnega grozda, ki je lani prerasel v gospodarsko-interesno združenje za razvoj turističnih destinacij, nato pa je podrobno predstavil načrte v TRC Jezero.

Center je začel nastajati pred leti, ko je Premogovnik Velenje postopoma urejal degradirane površine okoli Škalskega in Velenjskega jezera in jih spreminjal v rekreacijske površine. Leta 2002 je bil objavljen natečaj za ureditev TRC Jezero, leta 2003 pa je pet družbenikov – Premogovnik Velenje, MO Velenje, Gore-

nje, ERA in Vegrad – ustanovilo podjetje TRC Jezero, ki se mu je leta 2004, ob podpisu pisma o nameri za izgradnjo vodnega mesta, pridružil tudi ljubljanski BTC.

Sedaj je pripravljen projekt širitve TRC Jezero oziroma dodajanja novih vsebin na novih ali že obstoječih lokacijah. Kot je razlagal dr. Dervarič, si bodo od zahoda proti vzhodu, od območja kinološkega društva do naselja Kunta kinte sledile dejavnosti vrtnarstvo, čolnarna, apartmajsko naselje, avtokamp, vodno mesto, družinski park, vodna garaža in hotel Kolumbovo jajce. Na območju nekdanjega Turističnega jezera ob otroškem igrišču naj bi nastali dve zanimivi atrakciji, in sicer Pikina dežela in kavbojsko mesto, katerega osrednja zgodba bo rudarstvo. Na Starem jašku pa naj bi uredili mladinski hotel.

Dr. Dervarič je povedal, da so investitorji za vse našete investicije pridobljeni – vodno mesto naj bi gradil BTC, Pikina dežela je v domeni ERE, olimpijski bazen MO Velenje, hotel Kolumbovo jajce avstrijskega partnerja – in celoten

projekt naj bi bil realiziran v treh letih. Realizacija je odvisna od hitrosti pridobivanja dokumentov ter od uspešnosti na razpisih za sredstva evropskih strukturnih skladov. Projekti naj bi prinesli tudi 500 novih delovnih mest.

Gostje predstavitve – Gunčarjeva, Hribar in Rožič – so vse projekte, pa tudi način njihove realizacije, ocenili pozitivno in poudarili, da se le z združevanjem skupnih moči, znanja in idej da doseči velike stvari. »Turizem ne pozna meja,« je dejal dr. Hribar in pri tem imel v mislih tako neomejene možnosti povezovanja zainteresiranih posameznikov, podjetij, turističnih ponudnikov na lokalni ravni kot namere turistov, da potujejo in obiskujejo zanimive kraje, atrakcije.

Nekateri razpravljalci so v projektih TRC Jezero videli tudi možnost za promocijo Velenja v Sloveniji in Slovenije v Evropi in svetu, za kar jim je nekaj pomoči obljubila predsednica STO Barbara Gunčar, a hkrati poudarila, da lahko za lastno prepoznavnost naredimo največ sami.

Željo nekaterih, da bi v projekt še vedno največ vlagal Premogovnik Velenje, je dr. Dervarič zavrnil z razlago, da je Premogovnik saniral z rudarjenjem poškodovane površine, jim dal novo kvaliteto in vsebino ter bil gonilna sila, da je predstavljene projekte pripeljal do sedanje faze in našel investitorje. V prihodnje v skladu s svojim novim razvojnim načrtom v to območje ne bo več vlagal sredstev.

Predstavitve nove turistične dežele ob velenjskih jezerih je izzvenela optimistično, v želji, da bi se čim prej uresničila in s priporočilom, da je treba s temi projekti seznaniti čim več prebivalcev Šaleške doline, kajti, kot je dejal dr. Marjan Rožič: »Ljudi je treba pripraviti na velike spremembe, pripraviti je treba pozitivno vzdušje, pravzaprav navdušenje!«

Diana Janežič

AKTIV DEJAVEN, ZAKONODAJA VEDNO BOLJ NEUGODNA

11. marca se je v Restavraciji Jezero odvijal redni letni sestanek aktiva invalidov poslovnega sistema Premogovnik Velenje. Na njem so pregledali delo v letu 2005 in si zastavili načrt dela za letos, s številnimi gosti pa so razpravljali tudi o trenutnih aktualnostih na invalidskem področju.

O lanskem delu aktiva je poročal njegov predsednik **Drago Novak** in predvsem izpostavil aktivnosti v zvezi z vložitvijo gradiva za ustavno presojo Zakona o dohodnini na Ustavno sodišče. Vloga, oddali so jo 25. maja 2005, naj bi bila sedaj na listi prednostnih primerov, torej aktiv najkasneje do polletja pričakuje odgovor Ustavnega sodišča.

Aktiv je lani sodeloval pri obisku ministra za delo, družino in socialne zadeve dr. Janeza Drobniča in direktorja direktorata za invalide Dušana Uršiča in jima predstavil aktualno problematiko invalidov ter delovanje na tem področju v HTZ IP in Premogovniku Velenje.

Lani so se člani aktiva udeležili nekaj seminarjev in izobraževanj, vodstvo pa je za razreševanje različnih težav invalidov tesno sodelovalo z vodstvom HTZ IP in Premogovnika Velenje, medobčinsko zvezo invalidov Velenje, Zvezo delovnih invalidov Slovenije, s sindikatом ter strokovnimi službami.

V poročilu je Drago Novak povedal tudi, da je bilo konec leta 2005 v poslovnem sistemu zaposlenih 618 invalidov, od tega v Premogovniku Velenje 117, v HTZ IP 474, v GOST-u 7, v Habitu 5, v PLP 10 ter v RGP in Telkom sistemih po 2. Invalidi so bili aktivni tudi na športnem področju in dosegli nekaj dobrih uvrstitev na državnih, regijskih in občinskih prvenstvih.

Njihovo delo v letu 2006 bo med drugim zaznamovala odločitev Ustavnega sodišča; če bo njegov odgovor na zahtevo po ustavni presoji členov Zakona o dohodnini negativen, bodo vlogo naslovili na Evropsko sodišče.

Poročila o delu aktiva v letu 2005 in letošnji delovni načrt je na izboru predstavil predsednik aktiva Drago Novak (levo).

Sodelovali bodo tudi pri urejanju vprašanj glede Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov oziroma kvotnega sistema, predloga dopolnitev in sprememb Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter problematike odmere nadomestil za invalidnost in poklicne rehabilitacije.

Ob tem bodo izvajali svoje redne aktivnosti, kot so sodelovanje s službo VPD za čim manj neizgodb pri delu, z medobčinsko zvezo delovnih invalidov in Zvezo delovnih invalidov Slovenije, udeleževali se bodo različnih izobraževanj o invalidski problematiki in sodelovali na športnih tekmovanjih.

Invalidska zakonodaja – zapletena in vedno manj ugodna

V razpravo o poročilih se člani aktiva invalidov niso vključili, zato pa so zbrano prisluhnili razpravam in poročanju o dejavnosti na področju delovnih invalidov številnih gostov.

Direktor HTZ IP **dr. Vladimir Malenkovič** je na kratko predstavil delovanje podjetja, ki ga vodi, in njegove načrte za letos (kar smo predstavili v 2. številki Rudarja, op.p.). Poudaril je povezanost invalidskega in matičnega podjetja, ki se kaže tudi v večjem vplivu Premogovnika Velenje na delovanje rudarskih programov v HTZ IP.

Direktor HTZ IP se je zahvalil vsem sodelavcem, svetu delavcev in sindikatu za korektno sodelovanje, dogovarjanje, razumevanje in strpnost pri delu, načrtovanju in izvajanju sprememb v podjetju ter vse zaposlene povabil, da se nanj obračajo s predlogi in tudi težavami, za katere je moč skupno najti rešitve.

Strokovna delavka HTZ IP **Janja Juvan** je predstavila delovanje na področju izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja invalidov. Poudarila je, da se na eni strani v Premogovniku Velenje zmanjšuje potreba po storitvah in proizvodih invalidskega podjetja, na drugi strani pa je pohvalno, da so se letos prvič v jami znova zaposlili nekateri invalidi. HTZ IP na trgu intenzivno išče nove programe za produktivno zaposlovanje invalidov. Juvanova je opozorila še na postopno umikanje države iz različnih načinov dodeljevanja sredstev za invalide in s tem zmanjševanju pravic invalidov ter še dejala, da bo HTZ IP z uvedbo kvotnega sistema poskušal pridobiti tudi kakšen posel.

Branko Smagaj, predsednik sindikata, in **Bojan Voh**, (prejšnji) predsednik sveta delavcev HTZ IP, sta poudarila dobro sodelovanje z aktivom invalidov, **Jože Janežič**, predsednik SPESS, pa je obnovil zgodbo o vložitvi zahteve za oceno ustavnosti določil Zakona o dohodnini. Opozoril je, da je Ekonomsko socialni svet 3. marca že obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, v katerem so nekateri člani naravnani v škodo invalidom, zato naj bodo invalidi pozorni na predloge tega zakona, budno pa bodo razpravo in sprejemanje zakona spremljali tudi pri sindikatu.

Branko Mlinšek, predsednik sveta delavcev Premogovnika Velenje, je poudaril, da tudi ta organ podpira aktivnosti invalidov za ohranjanje njihovih pravic ter izrazil zadovoljstvo nad vsemi tistimi invalidi, ki so kljub svoji zmanjšani delovni sposobnosti aktivno vključeni v delo in normalno življenje.

Pregled aktivnosti in novosti na invalidskem področju je podal **Dušan Zapušek**, strokovni sodelavec iz kadrovske-socialne službe Premogovnika. Najprej je povedal, da ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve Premogovniku Velenje ni podelilo koncesije za izvajanje storitev zaposlitvene rehabilitacije, za

kar je bil lani ustanovljen in začel delovati tako imenovani REHA tim.

Premogovnik koncesije ni dobil predvsem zato, ker do sedaj ni izvajal storitve zaposlitvene rehabilitacije, temveč le poklicno rehabilitacijo, in to le za lastne potrebe.

Dušan Zapušek meni, da kandidati za koncesijo niso bili v enakem izhodiščem položaju, saj so po enakih kriterijih ocenjevali tiste, ki so imeli tovrstne izkušnje, ne glede na kakovost opravljenega dela, in tisti, ki jih niso imeli. Kljub temu bo REHA tim nadaljeval z delom za potrebe poslovnega sistema.

V zvezi s kvotnim sistemom zaposlovanja invalidov je Zapušek povedal, da je 28. februarja 2006 v Premogovniku Velenje za izpolnitev 6-odstotne kvote manjkalo pet invalidov, za kar bi morale podjetje skladu plačati 70 odstotkov minimalne plače za vsakega manjkajočega invalida ali pa se odločiti za nadomestno izpolnitev kvote. Premogovnik Velenje se je odločil za slednje in 1. 1. 2006 z invalidskim podjetjem HTZ sklenil pogodbo o poslovnem sodelovanju, po njej pa mora Premogovnik HTZ IP na leto nakazati dvanajst minimalnih plač za vsakega manjkajočega invalida.

Na drugi strani pa PLP in Habit s številom invalidov med svojimi zaposlenimi presegata s kvotami določeno število invalidov, PLP za 7 in Habit za 5, in prejmeta nagrado iz tega naslova, in sicer šest mesecev 20 odstotkov minimalne plače za vsakega invalida.

Zapušek je komentiral tudi spremembe pri subvencijah plač invalidom v invalid-

skem podjetju, in razlago teh sprememb so invalidi prejeli v plačilnih kuvertah februarja. Opozoril je še na nekaj aktualnosti, in sicer dohodnino in nadomestila, problematiko odmere nadomestil po novem zakonu, definicijo svojega poklica za rudarje, prednostno pravico do poklicne rehabilitacije, ki z novim zakonom ni zaživel v praksi, ter vlogo delodajalca v invalidskih postopkih, ki je odrinjena na rob in mora delodajalec le utemeljevati invalidnost zaposlenih.

Valter Golob, predsednik medobčinskega društva invalidov Šaleške doline, je predvsem omenil, da bi si v MDI želeli več tako dejavnih aktivov, kajti v društvu se z velikimi problemi oglašajo posamezni invalidi iz večjih velenjskih podjetij, a bi njihove težave uspešneje lahko razreševale organizacije, kot je aktiv.

Veliko pohval o delu aktiva invalidov ter pozitivni povezanosti HTZ IP in matičnega podjetja je povedal tudi **Miran Krajnc**, predsednik Zveze delovnih invalidov Slovenije. Dejal je tudi, da so zakoni neživljenjski, ker jih sestavlja birokracija, zato pa lahko aktivni in druga združenja invalidov kot predstavniki civilne družbe pristno zastopajo interese svojih članov.

Kot najboljši primer je navedel premogovski aktiv invalidov in dejal: »Brez vašega sodelovanja in sodelovanja vašega sodelavca Dušana Zapuška bi bil marsikateri člen v zakonodaji zapisan še bolj neugodno, kot je sedaj!«

Diana Janežič

Uvrstitve športnikov invalidov!

Tenis - državno prvenstvo 1. mesto Tadej Čosič, 3. mesto Vejsil Fatič,

kegljanje - prvenstvo Premogovnika 3. mesto Đorđe Tomić,

streljanje - občinsko tekmovanje 1. mesto, regijsko tekmovanje 2. mesto, državno tekmovanje v streljanju s pištolo 1. mesto, 3. mesto v streljanju s puško - Mirko Junačko,

ekipno je MDI Velenje doseglo 1. mesto,

šah - medobčinsko tekmovanje 1. mesto Ševket Čeliković, 2. mesto Peter Žagar, 3. mesto Asim Huremović,

mednarodni avto rally - spretnostna vožnja 2. mesto Drago Novak, pikado 3. mesto Janko Zupanc, 2. in 3. mesto ekipi aktiva invalidov,

pikado - MDI Velenje 1. mesto Dušan Maksimović, 2. mesto Vejsil Fatič, regijsko tekmovanje 2. mesto Fatič in Maksimović, državno tekmovanje 6. mesto.

NOV GASILSKI DOM IMAJO V PRELOGAH

4. marca zvečer so se v Gasilskem domu Velenje na 74. rednem letnem občnem zboru zbrali člani prostovoljnega industrijskega gasilskega društva Premogovnik Velenje. Kot je v svojem poročilu povedal predsednik društva Samo Žolger, se področje njihovih nalog nanaša predvsem na preventivno delovanje v Premogovniku Velenje in njegovem hčerinskem podjetju IP HTZ.

Lani niso imeli nobene intervencije v poslovnem sistemu, so se pa sedemkrat odzvali na pomoč pri velikih požarih v mestni občini Velenje. Podrobnejše poročilo o delu v letu 2005 je podal poveljnik društva **Branko Špeh**.

Povedal je, da so se gasilci lani usposabljali enkrat tedensko, obnavljali so znanja taktičnega nastopa ob požaru ali drugi nesreči in spretnosti uporabe opreme za gašenje in reševanje. Veliko časa so porabili za preventivno delo na objektih poslovnega sistema. Izvedli so skupno vajo v podjetju PLP z gasilci poklicnih gasilskih društev Velenje, Pesje in Šoštanj. Imeli so tudi nenapovedano vajo na Mestnem stadionu. Opravili so 3.051 ur dela.

Na področju izobraževanja lani niso člani pridobili nobene specialnosti, so se pa v oktobru udeležili usposabljanja in taktične vaje v izobraževalnem centru Ig.

Že tradicionalno so sodelovali na gasilskih tekmovanjih. V Slovenski Bistrici so sodelovali na izbirnem tekmovanju za olimpijado in na njem so člani B ekipe osvojili odlično 7. mesto in dosegli tudi normo za olimpijado, vendar so se pri Gasilski zvezi Slovenije odločili za napredovanje le prvih treh ekip. Na občinskem tekmovanju je A ekipa članov dosegla 5. mesto, na tekmovanju GERES B članska ekipa 1. mesto in A članska ekipa 5. mesto ter v Pesju A članska ekipa 2. mesto.

Uspešno delo društva temelji na prizadevnih posameznikih – na fotografiji letošnji nagrajenci PIGD Premogovnik Velenje.

Delovanje premogovniških gasilcev bo tudi v letu 2006 potekalo po podobnem načrtu kot lani. Na področju izobraževanja načrtujejo za naziv gasilski častnik – vodja enot izobraziti 6 gasilcev, nadalje 2 strojnika, 2 nosilca izolirnih dihalnih aparatov in 2 člana za poveljnika gasilskega društva.

Letos pa bo veliko spremembo zanje prinesla nova lokacija gasilskega doma. Po več kot 70 letih so se namreč sredi marca s Starega jaška preselili na območje Prelog in odslej imajo svoje prostore v sklopu reševalne postaje. Tako so se tudi gasilci pridružili koncentraciji celo-

tne dejavnosti Premogovnika Velenje in HTZ IP v Prelogah, s čimer bodo lahko še učinkovitejši pri delovanju in racionalnejši s stroški.

Kot je v svojem poročilu še povedal predsednik **Samo Žolger**, društvo zgledno sodeluje z Gasilsko zvezo Velenje ter s sosednjimi društvi v občini. Slednje so potrdili tudi predstavniki teh društev na občnem zboru, ki so se premogovniškim gasilcem zahvalili za dobro sodelovanje, jim zaželeli čim manj stresno preselitev v nove prostore ter še naprej uspešno delovanje.

Predsednik in poveljnik premogovniškega gasilskega društva sta na občnem zboru ugotavljala, da društvo dobro deluje, za kar ima veliko zaslug vodstvo Premogovnika Velenje in HTZ IP, zato sta se zahvalila direktorju Premogovnika dr. Evghenu Dervariču in tehničnemu direktorju mag. Marjanu Kolencu, direktorju podjetja HTZ IP dr. Vladimirju Malenkoviću ter Dušanu Reberčniku iz službe VPD, ki koordinira preventivno delo društva in pomaga pri načrtovanju taktičnih vaj v objektih Premogovnika.

V poročilih in razpravi je bilo poudarjeno tudi, da je društvo dobro opremljeno in ima usposobljene člane. Teh je 37, in med njimi je aktivnih le okoli 20, kar jim zaradi triizemskega dela članov večkrat povzroča težave pri izvajanju posameznih nalog. S preselitvijo na novo lokacijo bodo zato tudi optimizirali svoje delo in organizacijo, hkrati pa si bodo v društvo prizadevali pridobiti nove, mlade člane.

Sedanja uspešnost društva temelji na prizadevnih članih, med katerimi nekateri v društvu delujejo že desetletja. Tem so na zboru podelili priznanja. Značko za 40-letno delo sta dobila Egidij Petretič in Martin Peččnik, za 30-letno delo Karel Koželj, Drago Fortag, Marjan Pogorevc, Jože Pogorevc in Vinko Mihelak, za 20-letno delo Stanko Grabner, Viktor Kralj in Bogdan Rednak ter za 10-letno delo Danilo Rednjak, Marko Brložnik, Gregor Moškon, Simon Dobaj, Marko Frigelj, Franc Grudnik, Roman Hudournik, Simon Hudournik, Marjan Kirar, Mitja Prisljan, Robert Rotovnik, Boris Špeh in Branko Špeh.

Nadalje je Franc Grudnik prejel priznanje Gasilske zveze Velenje 2. stopnje in Samo Žolger priznanje 3. stopnje. Posebej so se zahvalili članom, ki so lani največ časa prebili med gasilci, to pa so Gregor Moškon, Franc Grudnik, Vinko Mihelak, Simon Dobaj in Boris Špeh.

Na rednem občnem zboru so opravili tudi volitve. Najprej so s funkcije pod-

Prostovoljno industrijsko gasilsko društvo Premogovnik Velenje vabi v svoje vrste nove člane.

V zimskem času imajo redne vaje vsak četrtek od 16. do 18. ure, v poletnem času pa od 17. do 19. ure v svojem gasilskem domu.

Če se čutite sposobni in želite postati gasilec, se jim pridružite! Za podrobnejše informacije lahko pokličete Sama Žolgerja na telefon 041-776-495 ali Branka Špeha na telefon 041-776-454.

poveljnika društva razrešili Roberta Rotovnika in s funkcije člana upravnega odbora Danila Rednjaka, nato pa so slednjega imenovali za podpoveljnika, za novega člana UO pa izvolili Simona Hudournika.

Diana Janežič

140 LET KRVODAJALSTVA V SLOVENIJI

Redni letni pregled dela v preteklem letu in načrte za letošnje 9. marca opravil tudi izvršilni odbor osnovne organizacije Rdečega križa Premogovnika Velenje.

Predsednica **Damjana Kričej** je najprej poročala o delu v letu 2005. Kot je že nekaj let v navadi, je OO RK svojim najbolj zvestim krvodajalcem poslala priznanja in plakete po pošti, s sredstvi je pomagala krajevnim organizacijam RK Ravne, Šentilj in Plešivec, pomagala je več kot eno leto bolnim sodelavcem ter sodelovala pri izvedbi srečanja krvodajalcev v Ravnah pri Šoštanju.

Novembra so krvodajalci, ki so kri darovali več kot 45-krat, opravili izredni odvzem krvi, bilo jih je 43, v bolnišnici na Jesenicah, na rednih krvodajalskih akcijah pa je bilo zabeleženih 2.417 odvzemov krvi krvodajalcem iz poslovnega sistema.

Kričejeva je na kratko povzela tudi delovanje območnega združenja RK Velenje,

v katerega aktivnosti se vključuje tudi naša osnovna organizacija, nato pa predlagala plan dela v letu 2006. Poleg uveljavljenih aktivnosti je izpostavila dve letošnji akciji. Redno srečanje krvodajalcev je načrtovano 17. junija v restavraciji pod Jakcem, bloke za pogostitev pa bodo krvodajalci lahko prevzeli v začetku junija v Premogovniku Velenje. Z natančnejšimi podatki o tem bodo še seznanjeni.

Letos bomo v Sloveniji z več prireditvami zabeležili 140. obletnico krvodajalstva. V maju bo v Gradcu v Beli Krajini odprtje muzeja RKS, izšla bo knjiga Spomin na Solferino, osrednja proslava bo junija na Debelem rtiču, udeležili se je bodo tudi predstavniki območnega združenja RK Velenje, zaključna, z mednarodno udeležbo gostov, pa bo septembra v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Premogovniški krvodajalci, ki so darovali kri nad 45-krat, bodo tudi letos

opravili izredni odvzem krvi v eni od slovenskih bolnišnic, v kateri pa se bodo še odločili.

Člani izvršilnega odbora so vsa poročila in načrt dela potrdili, potrdili pa so tudi predlog, da je članarina za leto 2006 **500 SIT** in bo odtegnjena pri aprilski plači, izplačani v maju.

Diana Janežič

ČE HOČEŠ KAJ NAREEDITI, SI MORAŠ POSTAVITI CILJE!

AVTO »Pasat, letnik 2004, je moj avto in mislim, da sem za nekaj let preskrbljen, tako da ne bom razmišljal o nakupu novega avta. Rad vidim, da je avto takšen, da se v njem počutim varno, saj na cesti smo res že ogroženi.«

BOJAZEN »Najprej pomislim na zdravje. Največja vrednota vsakega je zdravje, česar se ne zavedamo, dokler smo zdravi. Že pri kakšnem prehladu pa se zavemo, kakšna vrednota je zdravje. Drugih bojazni nimam. Za socialno varnost se ne bojim, saj menim, da imamo pri Premogovniku Velenje z dobro zastavljeno vizijo delovanja zanesljiva delovna mesta.«

CILJ »Če hočeš kaj narediti, si moraš postaviti cilje, a ne previsoke, temveč takšne, da jih lahko dosežeš. Tako si zadovoljen in si lahko postaviš nove cilje. Tudi cilji na delovnem mestu morajo biti realni. Zagovarjam postavljanje ciljev na vsakem področju, tako pri delu kot doma, v družini.«

ČAS »Veliko mojega časa zajema delo, saj v službo pridem že ob petih, potem pa grem domov okrog dveh. Živim v hiši, zato je tudi doma vedno kakšno opravilo. Rad pa si popoldne najdem nekaj časa za rekreacijo, nekaj pa ga namenim za družino. Mislim, da si znam čas porazdeliti tako, da ob koncu dneva nisem razočaran, ker bi mi minil prehitro.«

DELO »Z delom sem zadovoljen, rad ga opravljam. Devetnajst let sem bil nadzornik v Strojni službi jama - Jamski transport, sedaj sem poslovodja. Napredovanje je prišlo pravi čas, saj mi je prejšnje delo že postalo preveč monotono, sedanje pa je razgibano, polno novih problemov, kar zahteva drugačne pristope, veliko usklajevanja, dogovarjanja. Transport je specifična dejavnost, zahteva odgovorne in strokovno zanesljive delavce, ki imajo veliko delovnih izkušenj.«

ENERGIJA »Energije mi res ne manjka. Rad se ukvarjam s športom in pri tem dobim dovolj energije, da mi nobeno delo ni pretežko in odveč. Z rekreacijo

Jože Jelen: »Moje delo poslovodje je razgibano, polno novih problemov, kar zahteva drugačne pristope, veliko usklajevanja, dogovarjanja.«

premagujem tudi stres. Za gibanje pa poskušam navduševati tudi moje tri ženske - ženo in hčerki - tako da sem včasih že kar malo preveč vsiljiv s predlogi za aktivno preživljanje prostega časa. Pozimi prisegam na smučanje, poleti pa na pohode, planinarjenje in kolesarjenje. Zadnjih pet let kar veliko kolesarimo, dobra je organizacija prek športnega društva in tudi s sodelavci uspešno prekolesarimo marsikatero turo. Všeč mi je občutek, da včasih samega sebe malo premagam.«

FINANCE »Denarja ni nikoli dovolj. Najboljše pa je, če človek živi v okviru svojih zmožnosti. Na tržišču so ogromne ponudbe, reklame, kredite ponujajo na vsakem koraku, zato je res potrebna velika previdnost, preudarnost. Posebnih problemov s tem nimam.«

GABRIJELA »To je moja žena, spoznala sva se leta 1983. Skupno življenje nama dobro uspeva, čas in skupne dejavnosti znava uskladiti. Tudi vsa leta, ko sem delal v treh delovnih izmenah, sva nekako zmogla, čeprav ni vedno preprosto, če se mož in žena cel teden skoraj ne vidita. Sedaj je lažje, saj oba

delava dopoldne, hčerki, ki ju imava, pa sta že veliki, ena je srednješolka, druga pa študentka. Radi smo skupaj, razumemo se in ob vikendih se velikokrat skupaj rekreiramo.«

HIŠA »K hiši mojih staršev sva z ženo zgradila prizidek in si tako rešila stanovanjski problem.

Naša hiša stoji v Mozirju, v njej se dobro počutimo, ni pretirano velika, a je dovolj prostora za vse. Včasih sem že razmišljal, da bi bilo mogoče bolje, če bi si kdaj prej zgradil povsem svojo hišo, a po svoje je kar prav, da smo v bližini staršev, saj tako lahko drug drugemu bolj pomagamo.«

IZLET »Na izlete radi gremo. Lepo izhodišče za enodnevne izlete je kar naš domači kraj, saj skupaj s planino Golte ponuja precej možnosti. Mi jih veliko koristimo, gremo do Mozirske koče, na Stare stane, k Trem plotom, kjer je sedaj akumulacijsko jezero za zasneževanje. To ni preveč zahtevna tura, pridobiš pa si osnovno kondicijo. Tudi za kolesarjenje je veliko možnosti, včasih pa se podamo tudi na kakšen daljši izlet z avtom, na morje s prikolico.«

JAMA »Strahu pred jamo nimam, nikoli ne pomislim na vse nevarnosti v njej, se jih pa zavedam. Seveda so delovne razmere v jami povsem nekaj drugega kot v kakšnem zunanem delovnem obratu. V jami si odvisen od svetlobe rudarske svetilke, veliko je prahu, zato je občutek, sploh poleti, ko prideš na svetlo in

»Pri delu si želim, da bi skupaj s svojimi sodelavci delal varno. To je pri rudarjenju najpomembnejše.«

na zrak, toliko lepši. Prav zaradi dela pod zemljo sem začutil še večjo željo po izletih, gibanju, rekreaciji v naravi.«

KAVČ »Tudi to besedo poznam in tudi svoj prostor v dnevni sobi imam, s katerega spremljam dogajanja na televiziji. Priznam, da včasih po prihodu iz službe kavč zelo dobro dene in tudi zvečer se ga ne branim. Če najdeš kompromis med kavčem in aktivnostjo, si lahko kar zadovoljen.«

LJUBEZEN »Pomembna je, lepa je, treba pa se je zanj večkrat potruditi, ji dati prednost in prostor. Ljubezen ni le beseda, zahteva dejanja, medsebojno razumevanje, spoštovanje. Družina mi veliko pomeni, rad imam vse tri svoje ženske.«

MOZIRJE »Rojen sem v Šmartnem ob Paki, ko sem bil star petnajst let, pa smo se preselili v Mozirje, kjer sta starša zgradila hišo. Tako sem postal Mozirjan, ne samo po naslovu, temveč z leti tudi po srcu. V Mozirju mi je všeč, kraj ni majhen in ni prevelik, ima svoj utrip in se razvija, ljudje pa se med seboj poznamo, sodelujemo.«

NINA »Nina je moja starejša hčerka, ki je stara enaindvajset let, študira matematiko na Pedagoški akademiji v Mariboru, dobro ji gre, pridna študentka je in vse bolj samostojna postaja, kar pa starši včasih malo težje dojamemo.

Imam pa še eno hčerko, Urško, ki bo letos dopolnila šestnajst let in obiskuje Gimnazijo Celje. Tudi ona je v šoli pridna, poleg tega pa trenira atletiko pri velenjskem atletskem klubu. Training ji vzame veliko časa, ima pa tudi zelo dobre rezultate, je državna podprvakinja v teku na 60 metrov pri starejših mladinkah, čeprav je še v kategoriji mlajših mladink. Če bo s takšnim tempom nadaljevala, so obeti lepi. Obe hčerki sta moje največje zadovoljstvo.«

OTROŠTVO »Imel sem lepo otroštvo, živeli smo na vasi, kjer je bilo veliko otrok, igre, svobode, gibanja. Imam sestro, ki je od mene starejša šest let, s katero se dobro razumeva. Že kot najstnik sem imel rad šport, takrat najrajši nogomet, ki sem ga tudi treniral.«

PREMOGOVNIK »To je moje prvo in, upam, tudi zadnje podjetje. Vesel sem, da sem se odločil za rudarsko šolo in se leta 1984 zaposlil v Premogovniku. Po šestih mesecih pripravništva sem odšel v vojsko, se potem vrnil, začel delati pri Jamskem transportu in delal najprej kot kopač, potem pa sem kot rudarski tehnik opravil strokovni izpit in začel delati kot nadzornik.

V Premogovniku se dobro počutim, vsakemu s ponosom povem, kje delam, vesel sem, da ima Premogovnik Velenje še nekaj desetletij zagotovljene prihodnosti.«

REKREACIJA »Že osem let sem jamski reševalec in reševalci imamo zelo dobro organizirano rekreacijo, v zimskem času kar dvakrat tedensko v telovadnicah. Pomembno je, da vzdržujemo svojo telesno aktivnost.

Potem pa je tu še športno društvo, ki ima pestro ponudbo. Pozimi redno smučam na Golteh pa tudi kje drugje, s pomladjo pride čas kolesarjenja, potem pa so še pohodi, nogomet z ekipo v Mozirju.«

SODELAVCI »S sodelavci smo dobra ekipa, že veliko let delamo skupaj in tudi v prostem času se družimo. Zelo pomembno je dobro razumevanje s sodelavci, saj tako z veseljem prideš na delo.

Tudi skupno preživljanje prostega časa je potrebno, da se bolje spoznamo in potem lažje sodelujemo pri delu.«

ŠOLANJE »Moja odločitev za šolanje v rudarski tehnični šoli je bila pravilna, čeprav ne vem točno, zakaj je prišlo do nje. Oče in mama sta delala v Gorenju, dva sorodnika pa sta res bila rudarja. Verjetno sem šel po njunih stopinjah.

Ob delu se potem nisem več šolal, sem se pa izobraževal v podjetju, kjer je možnosti za to veliko in vse je dobro organizirano.«

TELEVIZIJA »Rad pogledam kakšno informativno oddajo, TV dnevnik, še zlasti pozimi, v poletnem času pa je ob 19. uri malo prezgodaj za televizijo. Tudi kakšen film mi je všeč, seveda pa tudi športnih prvenstev ne zamudim.«

USPEH »Uspeh je, če najdeš delo, ki ti je všeč in ti omogoča življenje. Uspeh je, če si ustvariš družino in dom. Uspeh je, da si zadovoljen v življenju, da znaš poskrbeti zase in za svoje bližnje.

Uspešno preživeti dan je, če pri delu vse dobro poteka, ni zapletov, nezgod, okvar, potem pa je še popoldan ravno prav časa za vse - družino, rekreacijo, domača opravila.«

VINO »Rad popijem kozarec dobrega vina, bodisi v družbi s prijatelji ali pa z domačimi, sorodniki. Rajši spijem manj, a kvalitetno vino, najrajši imam rdeče vino, zadnje čase mi je všeč cviček.«

ZDRAVJE »Največje bogastvo vsakega človeka je zdravje in starejši kot smo, bolj se tega zavedamo.

Dobro je, da imamo pri Premogovniku organizirane redne sistemske zdravniške preglede in preglede za jamske reševalce. Še posebej sem vesel, ko dobim pošto od zdravnika z medicine dela in v izvidih piše, da je vse brez posebnosti, da sem zdrav.«

ŽELJE »Pri delu si želim, da bi skupaj s svojimi sodelavci delal varno. To je pri rudarjenju najpomembnejše. Rad bi se še naprej vračal domov zdrav. Nadalje si želim socialne varnosti zase in za svoje sodelavce, torej še naprej uspešno delo v Premogovniku Velenje.

Res si ne bi rad kje drugje iskal zaposlitve. Potem pa se moje želje že vrtijo okrog družine. Zdravje, zadovoljstvo in razumevanje želim vsem, hčerkama pa uspešno šolanje in da dosežeta tiste cilje, ki sta si jih zastavili.«

Dragica Marinšek

IZGUBLJEN JE DAN, KO SE NISMO SMEJALI

“Ljubi, oba bova morala začeti bolj skromno živeti. Ti boš nehal piti, jaz pa ti bom prepovedala kajenje,» je rekla žena, možu, seveda.

Če vas je tale šala spomnila na varčevanje, vas je spomnila prav na to, o čemer govorimo letos v našem podjetju, le da veliko bolj resno. Pa ne samo, da govorimo, sprejetih je bilo že več sklepov o varčevanju in tudi varčevati smo že začeli. Po domače šparati.

Jasno pa je, da to ne pomeni, da naj bi kdo vzel zadevo tako resno, da bi šparal celo sebe in svojo energijo za delo. Tega ni med varčevalnimi ukrepi! Je pa boljše - in lažje - če varčevanje vzamemo z dobro voljo.

V letošnji anketi o organizacijski klimi smo vas prosili tudi za vaše predloge glede varčevanja. No, v nekaterih podjetjih so to storili že pred leti in...

Na oglasni deski v podjetju je pisalo: »Za vsak predlog delavcev, ki bo pripomogel k zmanjšanju stroškov poslovanja podjetja, bomo plačali 100.000 tolarjev!«

Poleg oglasne deske je bila škatla, v kateri so zbirali predloge. Janez je videl Uroša, ki je v škatlo vrgel papir, in ga, seveda, takoj uprašal: »Ja, kaj si pa predlagal?«

»Predlagal sem, da nagrado zmanjšajo za polovico!«

Varčevati pa je mogoče na tisoč načinov...

Tone in Mare sta se po nekaj vrčkih piva razgovorila in prvi se pohvali: »Jaz vsak dan tečem za avtobusom v službo in iz službe, tako pa prihranim za kakšen vrček piva.«

A Mare zna varčevati še bolje: »Jaz tečem pa vedno za taksijem, tako mi ostane za pivo pa še na osebni račun lahko naložim nekaj denarja.«

Varčevati je res treba znati...

Nekdaj bogati podjetnik, sedaj tik pred stečajem, predlaga svoji ženi: »Draga, nauči se kuhati, da bova lahko odpustila kuharja.«

»Bom dragi, ti pa se nauči seksati, da bova lahko odpustila šoferja.«

Nazaj na delo!

Na gradbišču štirje delavci poskušajo premakniti malo večji kamen, toda kamen se upira in se noče premakniti. Mimo pride delovodja in uprašča: »Kaj se dogaja?«

»Ne gre,« vzdihnejo delavci.

»Kaj ne gre?« zasopih delovodja, stopi h kamnu, se uprl obenj in ga z največjim naporom zavali z gradbišča. Nato zviška pogleda delavce in uprašča: »No, a gre a ne gre?«

Eden od delavcev, malo bolj korajžen, pripomni: »Ja je šlo, ampak samo na silo!«

Če zahtevaš veliko žlico, vzemi tudi veliko lopato. Tako pravi pregovor, praksa pa včasih drugače...

Dušan se nanovo zaposli. Prvi dan, ko pride na delo, začne iskati deščico velikosti 30 x 30 cm. Išče in išče. Delovodja se kmalu pozanima, kaj išče, in Dušan mu pove, da išče deščico velikosti 30 x 30. Išče še delovodja, pozneje se jima postopoma pridružijo še drugi delavci, toda brez uspeha. Ob desetih pa se oglasi Dušan: »Zdajle bo malica. Nič hudega, če deščice nismo našli, se bom usedel pa na kvader!«

Po malici pa Dušan le začne delati, a previdno in počasi.

Delovodja ga končno le uprašča: »Zakaj nosiš samo po eno desko, ko pa vidiš druge, da nosijo po dve?«

»Ja, verjetno se jim ne ljubi dvakrat po deske,« je prepričan Dušan.

Z delom se lahko izognemo trem velikim nesrečam: dolgotrajnosti, grehom in pomanjkanju. Tole pa se je lahko zgodilo samo v preteklosti...

Šef kadrovske pojasnjuje kandidatu za prosto delovno mesto: »Iščemo mladega

moškega, ki je priden pri delu in ob ponedeljkih ne ostaja doma!«

»Potem sem jaz pravi! Zaposlite me in ga bom poiskal!« se odreže kandidat.

Še smo pri varčevanju. Pri takšnem, kot ga v našem podjetju naj ne bi bilo. Varčevanju pri zdravi pameti, logiki, pri prihajanju na delo in pri delanju.

En delavec koplje jarek, drugi ga zasipava. Mimo pride tretji in pravi: »Kje pa je tu logika?«

»Logika je, a delavec, ki bi moral polagati kabel v jarek, je danes v bolnišnici.«

Jure se poteguje za delovno mesto.

»Ste poročeni?« ga uprašajo v kadrovske.

»Ne, nisem, toda kljub temu sem pripravljen narediti vse, kar mi boste naročili!«

Pravijo, da kdor se smeje slabemu vicu, je sposoben tudi drugih zločinov. Če se vam tile zdijo bolj slabi, prispevajte boljše. Pa ne samo vice, lahko tudi kakšne prigode, pač vse, kar se vam je smešnega pripetilo, vas spravilo v dobro voljo. Bodite velikodušni, dovolite, da se nasmejimo še mi. Vabimo vas torej k sodelovanju, vaši prispevki bodo objavljeni že v naslednji številki Rudarja, če jih boste le poslali na naš naslov, odvrgli v nabiralnike idej ali pa v naše uredništvo kar prinesli.

Dragica Marinšek

Prav je,

da ne varčujemo pri vsem. Predvsem ne z lepo besedo, s prijaznostjo, z vljudnostjo, ustrežljivostjo in s podobnimi zadevami. Saj veste, kaj imam v mislih. Da v našem podjetju zaenkrat na omenjenih področjih še ni krize, z veseljem ugotavljam. Tole pa so dokazi.

Zjutraj - malo manj zgodaj - krožim in krožim z avtom po parkirišču NOP. Pa ni nobenega prostega parkirišča. Jaz pa bi le rada v službo in celo mudi se mi že. In še mrzlo je, zato me iskanje parkirišča neke daleč, daleč pri HTZ sploh ne zanima. Pa pride iz svojega toplega prostora varnostnik, ki je očitno zaznal mojo stisko, in mi pomaha, naj izjemoma parkiram na prostoru za obiskovalce... Hvala!

Kasneje. Rada bi se dogovorila za pogovor za glasilo Rudar. Žal danes ne bo šlo, ker je tisti, ki ga iščem, že odšel v jamo. Toda njegov prijazni sodelavec, ki ve, kje ga poiskati, se kar sam ponudi, da ga pokliče v jamo. V kratkem je potem zame res klic iz jame... Hvala!

Zdaj grem pa domov. Ne, še pri bankomatu se ustavim. Toda tam že stojijo trije. Postavim se v vrsto in si rečem: saj imam čas. Toda ne, vztrajajo, naj bom jaz prva. Počakali bodo pa konec. Ne pustijo se prepričati. Dajejo mi prednost in pika. Hvala!

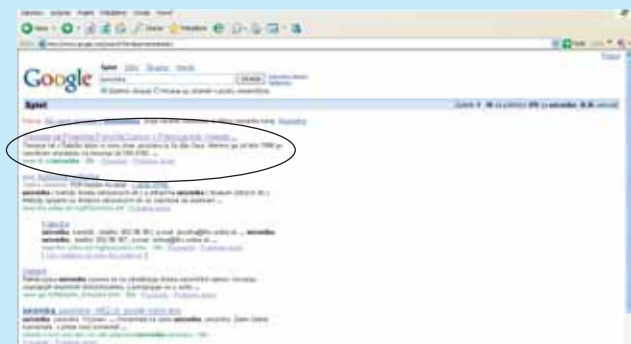
Prijetno je delati med prijaznimi sodelavci.

D. M.

Premogovnik na prvem mestu!

Če na spletnem brskalniku Google vtipkate geslo »seizmika«, vas čaka presenečenje. Na prvem mestu med zadetki se vam namreč izpiše spletna stran Premogovnika Velenje, ki napeljuje na podatke o tresenju tal. Na spletnem brskalniku »najdi.si« pa je Premogovnik Velenje na tretjem mestu.

To pomeni, da je naša spletna stran med najbolj pogosto obiskanimi v zvezi s seizmiko. To pa pomeni tudi, da je naše proaktivno komuniciranje na področju ravnanja z okoljem oziroma seizmike uspešno, da ta tematika ljudi zanima in se poslužujejo odgovorov in podatkov, ki jih na naši spletni strani dobijo.

Najem vrtov v letu 2006

Najemnike vrtov obveščamo, da bo v letu 2006 še mogoče koristiti vrtove, ki ležijo pod Starim jaškom, v Stari vasi, Pesju, Družmirju in Šoštanju.

Najemnina za leto 2006 je **3.000 SIT** in jo bo možno poravnati v upravni zgradbi Premogovnika Velenje v Prelogah v glavni blagajni, 2. nadstropje, pisarna številka 203, in sicer:

- od 18. do 20. aprila med 8. in 12. uro.

Vsem, ki najemnino v navedenem terminu ne boste poravnali, bodo vrtovi odvzeti in dodeljeni drugim interesentom.

Služba rudarskih škod

Spregovorimo o zasvojenosti z nedovoljenimi drogami!

Laična osebna pomoč **starši staršem**, s strokovnim usmerjanjem in podporo, pri oblikah zasvojenosti mladostnikov:

- v osebnem pogovoru v prostorih Zavoda RUJ na Efenkovi 61 v Velenju **vsak četrtek od 16. do 18. ure** ali

- po telefonu 03/586-24-13.

Pomoč je brezplačna, po telefonu pa tudi anonimna.

Skupaj!

Rešitev nagradne križanke HTZ Nerjavni programi,

objavljene v Rudarju 2/2006, sta gesli: »INOX« in »stojala za kolesa«.

Nagrajenci:

1. nagrada Franjo Jurovič, Kardeljev trg 1, 3320 Velenje,
2. nagrada Sabina Huremovič, Kersnikova 13, 3320 Velenje,
3. nagrada Marta Lubej, Špeglova 20 A, 3320 Velenje.

Nagrajenci bodo nagrade prejeli po pošti.

Cestitamo!

SKUPAJ DELAMO ZA ZDRAVJE

7. april 2006. Kot vsako leto, bomo tudi letos na ta dan praznovali svetovni dan zdravja. Letošnji je pod geslom Skupaj delamo za zdravje (Working together for health) posvečen zdravstvenim delavcem in uporabnikom zdravstvenih storitev.

S kritičnim odnosom naj bi odstranili probleme pomanjkanja zdravstvenih delavcev na nekaterih koncih sveta, nezmožnost nekaterih zdravstvenih institucij, da obdržijo zdravstvene kadre, migracije zdravstvenih delavcev.

Po svetu primanjkuje zdravstvenega kadra zaradi pomanjkljivega načrtovanja izobraževanja ter nezadostnega praktičnega pouka, slabih plač, zgodnjega upokojevanja ali potreb po strokovnem uveljavljanju. Vendar ta svet ni samo tam daleč, prek luže ali v nedrjih vroče Afrike. Ta svet je še kako živo prisoten in doma tudi tukaj, na sončni strani Alp, za domačim pragom.

Ob pokopu socialističnega zdravstva, ko je bil bolnik svetinja in zdravniku edini cilj zdravje, smo s prevzemom novih družbeno-ekonomskih odnosov prevzeli tudi nove vrednote. Na prvo mesto se pogosto postavlja zgolj ekonomsko uspešnost in dobiček. Zdravje postaja tako pogosto le orodje in ne cilj.

Imeli smo jih in ukinili

Imeli smo dispanzerje in zdravstvene domove, s katerimi smo se pred leti še kako radi hvalili in dokazovali našo razvitost na segmentu zdravstvene ponudbe. Številni predstavniki iz razvitega sveta so nam zavidali in želeli prevzeti naš model. Pa smo jih ukinili - dispanzerje, zdravstvene domove pa nam počasi, a vztrajno, sesipajo ravno sedaj.

Kot alternativo nam ponujajo nepreverjeno hišo zdravja, ali mesto, kjer se bodo povezovali posamezni zasebniki. Na papirju idealno, trenutno videno in doživeto pa slabo. Pot do svojega zdravnika je dolga, kadar si bolan, močno predolga. Če bolezen ne izbere pravega časa in ni tako hudo resna, da se boš prebil skozi sito urgentne ambulante, si zapi-

san čakanju in boš prvi obisk pri svojem »belem angelu« lahko realiziral šele čez tri ali pet dni. No ja, če si korenjak, bodo nekateri bolezenski problemi do takrat ob samozdravljenju že minili.

A moraš vseeno v vrsto!

Ob vsakem novem izbruhu bolezni, ki grozi človeštvu in lahko preraste v epidemijo ali doseže celo pandemičen obseg, se predramimo in želimo takoj pognati celoten stroj - posameznike, družine, civilno družbo, zdravstvene organizacije, politične institucije. Pred leti smo se »igrali« NNNP (Nič nas ne sme presenetiti), kjer smo preigravali različne krizne in katastrofične situacije in delali skupaj za rešitev morebitnega problema.

Potem smo na zadevo pozabili kot otrok, ki se naveliča igranje, in jo dali v predal. Živeli smo, kot da se ne more zgoditi nič nepredvidenega. Ob izbruhu morebitne katastrofe se tako naenkrat pokažejo problemi in nedodelanost zdrav-

stvenega sistema ter neorganiziranost v vsej svoji veličini.

Je zdravstvenega osebja premalo ali preveč?

Nič drugače ni na področju zagotavljanja kadra. Še včeraj dovolj, je danes premalo in bo jutri preveč! Čudna enačba in nemogoča trditev. A drži in še kako! In to pri najpomembnejšem členu zagotavljanja zdravstvenega varstva - zdravniku.

Statistični izračuni in potrebe v 80. letih prejšnjega stoletja so omejevali vpis na medicinsko fakulteto. Nove bolezni in nova diagnostika so ob približno enakem številu uporabnikov zahtevale večje število zdravnikov. Nato smo podaljšali še študij in pripravništvo, uzakonili specializacijo in jo prav tako podaljšali, kar je pomenilo izpad treh generacij.

A ker ni standardov in normativov, razlike v obremenjenosti zdravnikov dosega tudi 1:10. Mar to pomeni, da bi ob

ustrezni prerazporeditvi dela in obremenjenosti dosegli razbremenitev posameznikov, imeli pred sabo zopet zadovoljnega in neizčrpanega zdravnika, bili brez čakalnih vrst in bi zadovoljstvo pljusnilo tudi na stran bolnika? In naenkrat bi jih bilo dovolj – zdravnikov in zdravstvenih sodelavcev.

Tako kot se dogaja v trenutku prestopa v vrste zasebnikov. A kljub temu še vedno čakamo na prave in odločilne poteze vlade in ministrstev, ki morajo pripraviti normative, standarde in mreže, dodelati izobraževalni sistem ter zagotoviti enak nivo zdravstvene oskrbe slehernemu državljanu Slovenije ne glede, na katerem koncu naše »kure« živi.

Pričakujem, da bodo našli neboleče načine, kako številne zdravstvene delavce, ki čakajo na zaposlitev ali pa se neproduktivno gneteje v velikih centrih, pripraviti in obvezati, da izpolnijo svojo moralno dolžnost do naroda, ki jih je izobraževal, in del svojega dela opravijo na »periferiji« ter tako rešijo problem sivih lis.

Podobno velja tudi za specializacije. V Kliničnem centru se tare specializantov, ki tako sploh nimajo možnosti izvajati izobraževalnega programa in nabirati izkušenj ob delu, v majhnih bolnišnicah pa zastoj prosimo za dodelitev specializantov. Tudi na tem segmentu velja upoštevati geslo – delajmo skupaj za zdravje. Vsi za vse.

Veriga je tako močna, kot je močan njen najšibkejši člen

Za zagotavljanje zdravja mora dobro delovati celoten zdravstveni sistem in vsak člen v njem optimalno odigrati svojo vlogo. Le če bo krog sklenjen, mozaik popoln in tudi najšibkejši člen verige dovolj močan, potem bomo dobili bitko z boleznijo. Dostopnost zdravstvenih storitev močno vpliva na zdravje posameznih populacij. V primeru morebitne bolezni moramo zagotoviti takojšnje zdravljenje, kar daje bolniku veliko večjo možnost preživetja, boljše rezultate zdravljenja in hitrejšo ozdravitev.

Pomembno je zdravljenje, pomembni sta preventiva in rehabilitacija. Delali bomo skupaj, strnili moči, znanje in izkušnje ter vsak po svoje prispevali v največji možni meri.

Družbene spremembe so narekovale spremembe v odnosu bolnik - zdravstveni delavec. Bolnik postaja aktivni in

foto Hans

enakovredni član timskega zdravljenja. Postopno prevzema skrb in odgovornost za lastno zdravje. Vse pogostejše srečuje z nemedikamentnim zdravljenjem, spreminjati mora navade in življenjski slog ter aktivno odpravljati dejavnike tveganja.

V poplavi informacij se težko znajde. Za na videz dobrimi sporočili, ki jih sreča na vsakem koraku, v tisku, nabiralniku in na televizorju se lahko občasno skriva zgolj marketinški blef, ki le oglaševalcu prinaša dobiček. Še kako so potrebni razgovor, analiza problema in izbira pravega ključa.

Pometimo še pred lastnim pragom

Spremeniti se bomo morali tudi zdravstveni delavci. Naše delo je odgovorno, zahtevno, občutljivo javno in transparentno. Časi, ko smo se lahko skrivali za belo haljo, so minili. Na lestvico dobrih ali slabih nas umeščajo naše znanje, kakovost našega dela in kakovost odnosov. Brez njih in timskega dela na vseh ravneh ni možno pričakovati uspeha in razvoja.

Hkrati bomo morali slišati in videti številne napotke in navodila tudi sami, jih prevzeti in vgraditi v naš vsakdanjik. Poskrbeti moramo za lastno zdravje, dobro telesno in psihično počutje, saj bomo le tako lahko bolnikom polno dajali in tudi polno prejemali. To je hkrati tudi najboljše zdravilo proti sin-

dromu izgorevanja. Ne nazadnje je skrb zase tudi skrb za bolnika!

V podjetjih pričakujemo korekten odnos do delavcev, saj lahko le zdravi, zadovoljni, dobro telesno pripravljeni in psihično stabilni dosegajo dobre rezultate in pripomorejo k ustrezni rasti in ekonomski uspešnosti podjetja.

V interesu zdravja pričakujemo več izobraževalnih oblik, oživitve rekreativnih odmorov, ustrezen varovalen obrok hrane med delom, napotitve na rekreativni dopust in izvajanje rednih preventivnih pregledov. Ti se morajo končati s timskim razgovorom in v iskanju dolgoročnih programov, ki bodo zagotavljali zdravje vsakemu posamezniku.

K sodelovanju povabimo medicince dela, osebnega zdravnika, socialnega delavca, psihologa in vodjo delovnega procesa. Skupaj bomo prav gotovo našli optimalno rešitev, ohranjali zdravje, zmanjševali poškodbe in bolniški stalež ter preprečevali invalidnost.

Ob številnih aktivnostih, ki v Premogovniku redno tečejo, da bi ob zahtevnem in težkem delovnem procesu zagotovili varnost in zdravje slehernemu zaposlenemu, je nekaj malega prispevalo tudi naše druženje na straneh Zdravje.

Napisana in prebrana beseda, nasvet ali vzpodbuda! Da človek lažje napravi odločilen korak in prične živeti drugače. Zase, za zdravje! Aktivno in vsak dan! SREČNO!

prim. Janez Poles, dr.med.-internist

ŠPORTNI DAN NA GOLTEH USPEL!

18. marca je športno društvo na Golteh organiziralo športni dan. Čeprav že na pragu pomladi, je bilo vreme na Golteh zelo zimsko. Ne le, da letos količino snega na Golteh merijo v metrih in so smreke že od novembra lani odete v belo, tudi to soboto je malo snežilo, prav zimsko pihalo in prek smučišč preganjalo meglo.

Toda športni dan je uspel, bil je pravzaprav čudovit dan, so zatrejevali udeleženci. Teh je bilo okoli 140, med njimi 7 družin.

Med družinami so bile najboljše: 1. družina Mirana Dobravca, 2. družina Jureta Štefulja, 3. družina Karlija Borovnika.

72 udeležencev športnega dne pa se je pomerilo tudi v veleslalomski tekmi. Pri **moških** je zmagal Matej Pačnik, 2. mesto je zasedel Peter Robida, 3. pa Zdenko Pesjak.

Pri **ženskah** je bila najboljša Anja Višček, 2. je bila Barbara Bračič in 3. Nina Druks.

Omenjeno soboto pa je bilo na Golteh tudi tretje tradicionalno smučarsko **srečanje med Premogovnikom Velenje in Gorenjem**. Za vsako podjetje je v treh kategorijah tekmovalo po 18 smučarjev in smučark. Prehodni pokal so prepričljivo osvojili smučarji in smučarke Premogovnika Velenje.

Predprodaja teniških nalepk

Pred ljubitelji igranja tenisa je nova sezona za nakup teniških nalepk, ki vam jih športno društvo nudi po ugodni ceni in jih lahko kupite tudi v paketu:

Igrišče	redna cena za 1 nalepko	za člane ŠD za 1 nalepko	cena v paketu	količina v paketu	koriščenje starih nalepk
TRC Jezero	750 SIT	400 SIT	10.000	25 kos	do vključno 7. 5.
Teniško društvo COTA	700 SIT	450 SIT	8.100	18 kos	do junija 2006
Teniški klub SAMO	700 SIT	390 SIT	7.020	18 kos	do vključno 15. 5.
Teniški center AS	750 SIT	415 SIT	7.470	18 kos	do vključno 2. 5.

Nalepke lahko v predprodaji kupite na sedežu društva od 23. marca do 24. aprila 2006.

Plačilo prek plače na dva mesečna obroka, in sicer za maj in junij s podpisom izjave za odbitek na sedežu društva. Član društva lahko kupi en paket nalepk!

Novi plavalci

Športno društvo je marca organiziralo plavalni tečaj v zimskem bazenu Velenje. Udeležilo se ga je 27 tečajnikov, med katerimi so bili v veliki večini otroci, a prijavilo se je tudi nekaj odraslih. Nekateri so prišli z namenom, da se naučijo plavati bolje, drugi da sploh splavajo.

Organizatorje veseli, da je za učenje plavanja in izpopolnjevanje v njem toliko zanimanja, zato bodo letos organizirali še kakšen plavalni tečaj. Posebej jih veseli, da se tudi odrasli, ki ne znajo plavati, opogumijo in odločijo pridobiti to spretnost.

Šah

V marcu je športno društvo izvedlo posamično in ekipno tekmovanje v šahu za leto 2006, ki je potekalo v jedilnici upravne zgradbe v Prelogah.

Sodelovalo je 7 **ekip**, najboljše tri pa so bile: 1. HTZ, 2. Priprave, 3. Strokovne službe.

Med **posamezniki** pa so si prva tri mesta razdelili: 1. Sašo Brusnjak, Priprave, 2. Anton Vedenik, Strokovne službe, 3. Šefket Čeliković, HTZ IP.

AKRILI MARJANE VERBUČ

Do sredine aprila si bomo v razstavišču Barbara lahko ogledovali akrile članice Društva šaleških likovnikov Velenje Marjane Verbuč. Redno obiskuje kolonije in sodeluje na EX-temporih, kjer je prejela več nagrad.

Imela je že več kot 80 skupinskih razstav in samostojne razstave.

Kot je v spremno brošuro zapisal Cene Avguštin, se je kot pri večini začetnikov njeno slikarstvo verjetno začelo pri risbi, ko so prvi motivi nastali kot plod miselnih in vidnih zaznav.

Na obliko predmeta, kakršen se poraja ob gledanju v naših očeh, jo je prvi opozoril njen učitelj, znani akvarelist Lojze Zavolovšek.

Akademski slikar Denis Senegačnik ugotavlja, da gre pri Marjani Verbuč za prestop v naslednjo razvojno fazo otipavanja in morda tudi abstrahiranja. Od prej realistično zasnovane figuralike, ki je postajala vedno bolj le izhodišče, Verbučeva sedaj z obogateno izkušnjo prestopa v svet abstrakcije. Ploskovitost in izčiščevanje nepotrebnih detajlov postajata dva glavna osnovna oprijema in hkrati najlažja pristopa za doseganje abstraktnega pogleda.

Ideje Marjane Verbuč prek tega dobivajo bolj odprto pot za doseganje lastnega izraza in likovne govorice, slikarka pa pri-

dobi prek izkušenj iz starejših del večjo oporo za notranjo izpoved.

Še vedno pa ostajajo dela nabita z nežnostjo, s čustvenostjo, z ženskostjo, ne glede na izbrano tematiko.

V novejših delih reduciran tematski izbor pa je le njena lastna kombinacija prikaza notranjega mišljenja.

Je pomlad doknčno premagala letošnjo dolgo zimo?

POMLAD - POLETJE 2006

Toplo pomladansko sonce nam že privablja nasmeh na usta. Pridite v agencijo Gost, od koder boste odšli še bolj nasmejani. Nudimo vam veliko prvomajskih paketov, oddihov na morju in izletov....

MEDULIN - HOTEL ARCUS *:** 3 x polpenzion že za 25.100 SIT/osebo (polpenzion, welcome drink, večerja z istrskimi specialitetami, bazen, fitness....)

POREČ - HOTEL DELFIN:** 5 x polpenzion za samo 19.500 SIT/osebo

GARDALAND - 22.4., 27.4., 1.5.2006 – cena samo 10.200 SIT/osebo

GRČIJA - OTOK KRF - 22.4. - 2.5.2006 – paket že za 22.900 SIT

ŠPANJA - COSTA BRAVA – (22.4.-27.4.2006) ŽE OD 69.900 SIT/osebo

AVANTURA PO ČRNI GORI - 19.4.-23.4.2006 - Že za 49.990 SIT/osebo

DUBAJ - arabska pravljica 21. stol.; 3 dni za samo 161.990 SIT/osebo

...torej za vsakega nekaj. Prepričajte se, da slogan
»veliko je poti, a le ena je prava«, res drži!

KATALOG POLETJE 2006

Poiščite ga v agenciji oz. ga naročite po telefonu

- zanimiva in ugodna ponudba
- dodatne ugodnosti za družine
- popust za predhodne prijave
- ugodni plačilni pogoji

Pri nas ne zaračunavamo prijavnine!

TURISTIČNA AGENCIJA GOST
Rudarska 6, Velenje, Tel: 03 897 32 80
Gost - www.gost-turizem.si

HOTEL BARBARA FIESA
* * *

Pri nas je že toplo!
Kaj pa pri vas?

prvomajski oddih na obali

storitev	2 x nočitev z zajtrkom na osebo	dodatni dan
soba classic	18.600 SIT (89,27 €)	8.300 SIT (34,64 €)
soba plus	18.600 SIT (77,62 €)	9.300 SIT (38,81 €)

 Dan
prihoda si
izberete
sami!

Paket vključuje: namestitev v izbrani sobi, samopostrežni zajtrk, prost vstop v bazen ter fitness in ddv.
Doplačila: Turistična taksa, po želji polpenzion - 2.000 SIT (8,35 €) / osebo na dan

Hotel Barbara Fiesa | Tel.: 05 617 90 00, Fax: 05 617 90 10 | Mail: hotel.barbara@siol.net

WWW.HOTELBARBARAFIESA.COM

Pomladna UPC Telemachova akcija (na področju KRS Velenje)

Telemachov internet

Paket	Hitrost (kbps)	Cena
MINI	256/128	4.990 SIT
STANDARD	1538/384	6.990 SIT
TROJKA	3072/512	8.700 SIT

* Akcija velja le za nove naročnike v blokih, kjer obstaja kabljska napeljava (vhišah 50% popust na priključnino), ki se hkrati odločijo za nakup Telemachovega interneta za 24 mesecev.

več o akciji na

080 22 88
www.upctelemach.si

**3 ure brezplačnih računalniških
inštrukcij na domu**

in brezplačni protivirusni program:
Panda Software antivirus

UPC
TELEMACH

HTZ
VELENJE
I.P., d.o.o.

HTZ VELENJE, I.P. d.o.o.
Partizanska cesta 78,
SI - 3320 Velenje
www.htz.si

KONTAKT:

Mag. Marijan LIPIČNIK

tel.: 03 899 64 30

marijan.lipcnik@rlv.si

ali

Zoran DOBOVIČNIK

tel.: 03 899 62 02

zoran.dobovicnik@rlv.si

SONELEX

SONČNE ELEKTRARNE

SVETLA PRIHODNOST S SONCEM

Sprejemamo prednaročila za :

Tipske TSE - sončne elektrarne (nazivna moč 1 KW, 5 KW, 15 KW, 35 KW)

Sončne elektrarne SEN po naročilu (naročnik sam poda moč in velikost)

Velike sončne elektrarne VSE (nad 36 KW pa do 1 MW)

PV solarne module (Mono-kristalni 185W, 180W, 175W, Amorfní 170W, 167W, 125W)

Poli-kristalni 165W, 160W, 125W, 123W)

OMREŽNA SONČNA ELEKTRARNA

PV modul

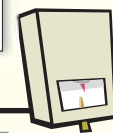
ELEKTRIČNO ENERGIJO LAHKO
PRODAJAMO ELEKTRO PODJETJU

Razsmernik

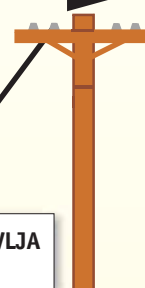
UPORABA

Elektro števec

ELEKTRIČNO ENERGIJO DOBAVLJA
TUDI ELEKTRO PODJETJE

Elektro podjetje

SAMOSTOJNI - OTOČNI SISTEMI

PROIZVEDENA ELEKTRIČNA ENERGIJA
SE NAJPREJ SHRANI V AKUMULATOR
IN JE PRIPRAVLJENA ZA UPORABO

PV modul

POLNILEC & RAZSMERNIK

AKUMULATOR

UPORABA

SONČNE ELEKTRARNE SONELEX

